

I

Altı yaşındayken Gerçek Öyküler adlı. balta girmemiş ormanlardan söz eden bir kitapta korkunç bir resim görmüştüm. Boa yılanının bir hayvanı nasıl yuttuğunu gösteriyordu. Resmi yukarıya çizdim.

Kitapta şunlar yazılıydı: "Boa yılanı avını bütün halinde çiğnemedен yutar. Ondan sonra hiçbir yere kıvıldayamaz ve altı ay süren sindirimi boyunca uyur."

Balta girmemiş ormanlar üzerine uzun uzun düşündüm bunları okuyunca. Sonra da biraz çaba ve renkli kalemle ilk resmimi yaptım. İşte I numaralı resmim aynen şöyleydi:

Sanat yapıtımı büyüklere gösterdim. Korkup korkmadıklarını sordum. "Korkmak mı?" dediler. "Şapkadan mı?"

İyi ama, şapka resmi yapmamıştım ki ben. Fili yutmuş olan bir boa yılanı resmi yapmıştım. Ama büyükler anlamadığı için onlara bir resim daha yaptım. Büyükler açık seçik görüp anlasınlar diye fili yutmuş olan yılanın içini çizdim. Şu büyüklere her şeyi tek tek açıklamak gerekir hep. 2 numaralı resmim de şöyle oldu:

Büyükler bu kez de boa yılanının içinin ya da dışının resimleriyle uğraşmayı bırakıp, kendimi coğrafya, tarih, aritmetik ve dilbilgisine vermeme öğütlediler. İşte daha altı yaşındayken belki de çok büyük bir ressam olma fırsatını böylece kaçırmış oldum, I ve 2 numaralı resimlerimin başarısızlığı hevesimi kırmıştı doğrusu. Büyükler hiçbir şeyi kendiliklerinden anlamıyorlar. Onlara hep bir şeyleri açıklamak zorunda olmak ne kadar da sıkıcı bir şey çocuklar için.

Ben de başka bir meslek seçtim kendime: pilot oldum. Dünyanın her yerinde biraz uçtum. Coğrafyanın çok işime yaradığı bir gerçek. Bir bakışta Çin'de miyim, yoksa Arizona'da mıyım anlarım. Geceleyin yönümü şaşırınca çok yararlı olur bu bilgiler.

Hayatım boyunca birçok önemli kimseyle ilişkilerim oldu. Büyüklerin arasında da çok bulundum. Onları çok yakından tanıma fırsatı geçti elime. Ama doğrusu onlar hakkındaki ilk yargımda bir değişme olmadı.

Zaman zaman aralarında birazcık daha zeki görünenler olmadı değil. Öyle zamanlarda hemen hep yanımda taşımakta olduğum I numaralı resmimi çıkarıp denememi yapıyordum: bakalım kavrayışı yerinde mi diye. Ama ne çare, o da sözleşmiş gibi ötekilerle aynı yanıtı veriyordu: "Şapka."

Eh. bunun üzerine ben de ona boa yılanından, balta girmemiş ormanlardan, ya da yıldızlardan filan söz etmiyordum artık. Anlayacağı düzeye iniveriyordum; briçten, golften. politikadan, kravattan filan söz açıyordum. Büyükteki keyfi görün siz artık; akli başında biriyle karşılaştı ya sonunda.

Bundan altı yıl önce Büyük Sahra Çölü üzerinde uçağımla geçirdiğim kazaya kadar işte bu yüzden yapayalnız bir hayat sürdüm. Motorda bir parça kırılmıştı. Değil tamirci, yanımda bir yolcu bile olmadığından bu çetin işe tek başıma koyulmuştum. Benim için ölüm ya da kalımdı bu. çünkü yalnızca bir haftalık suyum vardı.

İlk gece en yakın yerleşim merkezinden bin kilometre uzakta kumda uyudum. Okyanusun ortasında salıyla kalakalmış bir denizciden bile çok daha yalnızdım. Bu yüzden gün doğarken incecik bir sesle uyandırıldığımda nasıl şaşırdığımı tahmin edersiniz sanırım. İnce ses, "Lütfen," diyordu. "Bana bir koyun çizin!"

"Ne?.."

"Bir koyun çizin!"

Yattığım yerden ayağa fırladım. Beynimden vurulmuş gibiydim. Gözlerimi açıp açıp kapadım. Çevreme baktım. Küçücük, olağandışı biri ciddi bakışlarla beni süzüyordu. Sonradan resmini yapmaya çalıştım, ama kendisi resminden çok daha sevimli tabii.

Ama bu benim suçum değil. Daha altı yaşındayken büyükler resim yapma konusunda hevesimi kırdıklarından, boa yılanının dıştan ve içten görünüşleri dışında başka bir şey çizmeyi öğrenemedim.

Şaşkın şaşkın, karşımda duran bu kişiye bakıyordum. En yakın yerleşim merkezinden tam bin kilometre uzakta olduğumu söylemiştim. Ama bu küçük kişinin hiç de çölde kaybolmuş, yorgunluktan, açlık ya da susuzluktan perişan olmuş veya korkmuş bir görünüşü yoktu. Kendimi toplayıp konuşmaya çalıştım:

"Ama sen... Sen burada ne arıyorsun?"

Alçak bir sesle, çok önemli bir şey söylüyormuşçasına yineledi: "Lütfen... Bir koyun çizin bana..."

Kafanız allak bullak olunca söyleneni yapmamazlık edemiyorsunuz. Size saçma ya da gülünç gelebilir, ama en yakın yerleşim merkezinden bin kilometre uzakta ölüm tehlikesiyle yüz yüze bir halde oluşuma bakmaksızın cebimden dolmakalemimle bir kâğıt çıkardım. Ama birden aklıma yıllarımı coğrafyaya, tarihe, aritmetik ve dilbilgisine verdiğim geldi. Resim yapmayı bilmiyordum ki Biraz üzülerek bunu söylediğimde, "Ne olacak canım," dedi küçük çocuk. "Bir koyun çiziverin işte..."

Daha önce hiç koyun çizmemiştim. Bu nedenle ona koyun yerine, çizmeyi becerebildiğim iki resimden birincisini çizdim. Şu, boa yılanının dıştan görünüşünü. Resmi gösterince çocuğun söyledikleri beni çok şaşırttı:

"Hayır, hayır! Fili yutmuş olan boa yılanının resmini istemiyorum ben. Boa yılanı çok tehlikeli, fil ise çok büyük. Benim yaşadığım yerde öyle küçüktür ki her şey. Bütün istediğim bir koyun. Bir koyun çizin bana."

Sonunda bir koyun resmi yaptım. Dikkatle inceledi. Sonra da, "Hayır," dedi. "Bu koyun çok zayıf, hasta gibi. Başka bir koyun çizin."

Başka bir koyun çizdim. Bu kez tatlı ve hoşgörülü bir gülümsemeye, "Siz de görüyorsunuz ki," dedi. "Koyun değil bu, koç. Boynuzları var baksanıza."

Bir koyun daha çizdim. O da ötekiler gibi beğenilmedi. "Bu da çok yaşlı," dedi. "Uzun bir süre yaşayacak bir koyun istiyorum ben"

Ama artık sabır filan kalmamıştı bende, çünkü motoru bir an önce sökmek istiyordum. Bu yüzden de aşağıdaki resmi çizip bir de açıklama yaptım: "Bu senin koyununun kutusu. Koyun kutunun içinde."

Genç eleştirmenimin yüzü aydınlanıverdi birden. "Evet!" dedi. "Tam istediğim gibi oldu işte. Sizce bu koyun çok ot ister mi?"

"Niye sordun?"

"Çünkü yaşadığım yerde her şey öyle küçük ki..."

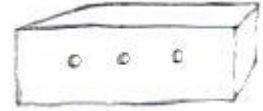
"Canım artık bir koyun için biraz ot bulunur herhalde. Hem sana çizdiğim koyun çok küçük zaten."

Resme bakarak boynunu büktü. "Bana pek küçük gibi gelmedi. Hey! Bak sen şuna, uyudu."

İşte küçük prensle ilk tanışmam böyle oldu.

İşte küçük prens! Aklında kaldığı kadıyla yaptığı en son bu resmini.

Nereden geldiğini öğrenmek oldukça zamanımı aldı. Bana bir sürü soru soruyor, ama benim sorularımı duymazlıktan geliyordu hep. Artık, rastlantıyla ağızdan çıkan sözleri bir araya getirerek anlayabildim ne anladıysam.

Örneğin uçağımı ilk kez gördüğünde (uçağımı çizmemi istemeyin ne olur, çok karışık, beceremem), "Nedir bu?" diye sordu.

"Uçak. Benim uçağım." Uçuşumu öğrenmesi beni çok gururlandıracaktı. "Ne? Yoksa gökyüzünden mi indin?" diye bağırdı birden. "Evet," dedim önemsemiyormuş gibi başımı çevirerek.

"Ama bu çok hoş!" dedi küçük prens. Sonra da kahkahalarla gülmeye başladı. Biraz rahatsız etti beni bu. Doğrusu başıma gelen talihsizliklerin ciddiye alınmasını isterim.

Gülmesini bitirip, "Demek sen de gökyüzünden geliyorsun," dedi. "Hangi gezegenden peki?" Birden karşımdaki küçük yaratığın bir türlü anlam veremediğim varlığıyla ilgili bir ışık belirdi kafamda. Olabilir miydi? Duraksamadan sordum:

"Sen başka bir gezegenden mi geliyorsun?" Yanıt vermedi.

Uçağımdan gözlerini ayırmadan başını salladı hafifçe.

"Bununla pek de uzaklardan gelmiş olamazsın zaten." dedi.

Bir süre uzun uzun düşündü. Sonra cebinden çizdiğim koyunu çıkarıp hazinesini incelemeye daldı.

Bu tam da açıklığa kavuşmamış olan "başka gezegen" olayının nasıl kafama takıldığını tahmin edersiniz. Bir şeyler daha öğrenebilmek için çaba göstermeliydim.

"Bak canım, söyler misin, nereden geldin sen? Şu 'yaşadığım yer' dediğin yer neresi? Koyununu götüreceğin yer yani?"

Bir süre suskun suskun düşündükten sonra, "Biliyor musun," dedi. "Koyunum bana verdiğin bu kutuyu geceleri evi olarak kullanabilir."

"Evet. Ayrıca iyi çocuk olursan sana bir ip de verebilirim, gündüzleri onu bağlaman için; ha bir de kazık tabii."

Ama bu önerim küçük prenste şok etkisi yaptı sanki.

"Bağlamak mı!" dedi. "O niye ki?"

"Bağlamazsan, çeker gider, kaybolur." Küçük arkadaşım yine bir kahkaha attı. "Gider mi? Nereye gidebilir ki?"

"Her yere. Burnunun doğrusuna çeker gider."

"Ne fark eder ki?" dedi küçük prens. "Nasıl olsa her şey küçücük benim yaşadığım yerde."

Sonra da ekledi; sesi biraz üzüntülü gibiydi: "Burnunun doğrusuna gitse de kimse fazla uzağa gidemez orada..."

Küçük prens asteroid B612'de.

Böylece çok önemli bir şey öğrenmiştim: Küçük prensin geldiğini söylediği gezegen olsa olsa bir ev büyüklüğündeydi!

Bu beni çok da şaşırtmamıştı doğrusu. Çünkü bildiğimiz, isimleri konulmuş Dünya, Jüpiter, Mars, Venüs gezegenlerinin yanı sıra uzayda adı konmamış, bazıları teleskopla bile güçlükle görülebilecek kadar küçük yüzlerce gezegen olduğunu biliyordum. Gökbilimcileri bunlardan birini ilk kez görüp ortaya çıkardığında isim vermek yerine yalnızca bir numara veriyorlar. Örneğin "Asteroid 325" gibi.

Küçük prensin geldiği gezegenin B-612 diye bilinen asteroid olduğu konusunda beni haklı çıkaracak ciddi bir nedenim var.

Bu asteroidi ilk kez 1909 yılında bir Türk gökbilimci teleskopla gözlem yaparken görmüş. Bu buluşunu hemen Uluslararası Gökbilimi Toplantısı'nda büyük bir heyecanla sunmuş, ama adamcağız şalvar, cepken ve fes giyiyor diye onun söylediklerine hiç kimse değer vermemiş. Büyükler böyledir işte...

Bir süre sonra bir Türk lideri herkesin Avrupalılar gibi giyinmesini zorunlu kılmış, hatta buna uymayanları ölümle cezalandıracağını söylemiş de, 1920 yılında aynı gökbilimci etkileyici ve şık bir giysiyle Asteroid B-

612'yi tanıtabilmiş. Bu kez herkes ilgiyle izlemiş onun söylediklerini.

Şu anda size bu asteroidle ilgili bu kadar çok şey anlatabiliyor, numarasını filan söyleyebiliyorsam bu hep büyükler sayesinde oluyor. Büyükler sayılara bayılırlar. Yeni bir arkadaş edindiniz diyelim: onun hakkında hiçbir zaman asıl sormaları gerekenleri sormazlar. "Sesi nasıl?" demezler örneğin, ya da. "Hangi oyunları sever?

Kelebek koleksiyonu var mı?" diye sormazlar. Onun yerine. "Kaç yaşında?" derler. "Kaç kardeşi var? Kaç kilo? Babası kaç para kazanıyor?" Ancak bu sayılarla tanıyabileceklerini sanırlar arkadaşınızı.

Eğer büyüklere, "Güzel bir ev gördüm, kırmızı tuğlalı; pencerelerinden sardunyalı sarkıyor, damında ise kumrular var," dersiniz, nasıl bir evden söz etmekte olduğunuzu bir türlü anlayamazlar. Ne zaman ki onlara, "Yüz milyonluk bir ev gördüm," dersiniz, işte o zaman size, "Oo, ne kadar güzel bir evmiş!"

derler gözlerini koca koca açıp.

Aynı şekilde onlara, "Küçük prensin güler yüzlülüğü, tatlılığı ve bir koyun istiyor olması, onun var olduğunu gösterir. Birisi bir koyun istiyorsa, bu onun varlığının kanıtıdır." dersiniz size inanmazlar, dalga geçerler. Ama onlara, "Küçük prensin geldiği gezegenin adı Asteroid B-612'dir," dersiniz, işte o zaman size inanıverirler ve sıkıcı sorular sormazlar.

Büyükler böyledir işte. Ama bunu onlara anlatabilmek olanaksızdır. Çocuklar büyükler karşısında her zaman sabırlı ve anlayışlı olmak zorundalar.

Doğal olarak, yaşamı anlayan bizler için sayıların hiç önemi yok. Bu öyküye tıpkı peri masallarında olduğu gibi başlamış olmayı isterdim. "Bir zamanlar kendisinden birazcık daha büyük bir gezegende yaşayan küçük bir prens varmış. Bu prens bir koyun istiyormuş..." diyebilirdim örneğin.

Yaşamı anlayabilenler için eminim bu çok daha gerçekçi bir hava verirdi öyküme. Hiç kimsenin kitabımı özensizce okumasını istemem doğrusu. Bu anılarımı yazarken çok üzüntülü anlar yaşadım. Arkadaşım, koyunu ile birlikte beni bırakıp gideli tam altı yıl oldu. Onu burada anlatmaya çabalıyorsam, bu biraz da onu unutmamak için. Arkadaşı unutmak çok üzücü bir şey. Herkesin arkadaşı olmamıştır. Arkadaşımı unutursam, kendimi o, sayılardan başka bir şeye değer vermeyen büyükler gibi hissederim sonra.

İşte yine bu amaçla bir kutu boya ve kalem satın aldım kendime. Bu yaştan sonra resim yapmaya kalkışmak benim için çetin işti doğrusu. Hele altı yaşından beri tek yaptığım resmin bir boa yılanının içten ve dıştan görünüşü olduğu düşünülürse... Resimleri olabildiğince gerçeğe uygun çizmeye çalışacağım tabii. Ama başaracağımdan pek emin değilim açıkçası. Bir resim fena olmuyor derken, bir ötekinin gerçeğe hiçbir ilgisi olmayıveriyor. Küçük prensin boyunu çizirken de hata yaptığım oluyor: bir yerde kısa. başka bir yerde uzun boylu çiziyorum onu. Giysilerinin rengiyle ilgili kuşkuvarım da var. İşte böyle doğrulu yanlışı da olsa herhalde üç aşağı beş yukarı gerçeği hakkında bir fikir vermeyi başarıyorumdur.

Bazı çok önemli ayrıntılarda hata yaptığım da oluyor. Ama işte bu benim suçum değil. Arkadaşım hiçbir zaman bana tam bir açıklama yapmadı ki. Benim de kendisi gibi olduğumu düşündü belki, kim bilir? Ama, şimdi açık konuşalım, ben kutuların içindeki koyunları göremiyorum. Belki de büyükler gibiyim biraz. Büyümek zorunda kaldığımdan olacak.

Her geçen gün, konuşmalarımız arasında küçük prensin gezegeni ve oradan ayrılışı ile ilgili bir şeyler öğreniyordum. Bu bilgileri çok yavaş ve onun düşünce sürecine bağlı olarak söyledikleriyle elde ediyordum. O baobap ağaçlarıyla ilgili felaketi de böyle rastlantıyla öğrendim.

Bunun için de bir kez daha o koyuna teşekkür borçluyum. Çünkü küçük prens çok ciddi bir endişeye kapılmış gibi birden, "Koyunların küçük çalıları yediği doğru mu?" diye sormuştu.

"Evet, yerler."

"Hah, neyse!"

Koyunların küçük çalıları yemesinin neden bu kadar önemli olduğunu anlamamıştım. Ama küçük prens, "Baobap ağacını da yerler öyleyse," dedi.

Ona baobap ağacının küçük çalı olmadığını, tam tersine kale gibi büyük olduğunu, bir fil sürüsünün bile tek bir baobap ağacını yiyip bitiremeyeceğini anlattım. Fil sürüsü fikri onu çok güldürdü. "Onları üst üste koymak zorunda kalırdık," dedi. Ama sonra da çok akıllıca bir söz etti:

"O kadar büyümeden önce baobaplar da küçük oluyorlar."

"Çok doğru, ama koyununun küçük baobap ağaçlarını yemesini neden istiyorsun ki?"

"Bunda anlamayacak ne var?" diye yanıtladı beni. Çok açık bir şeyden söz ediyordu sanki. Kafamı zorlayıp anlamalıydım bunu, hem de yardımsız.

Sonunda küçük prensin gezegeninde, öteki gezegenlerde olduğu gibi, iyi ve kötü bitkilerin var olduğunu öğrendim. İyi bitkilerin tohumları daha iyi, kötü bitkilerin tohumları daha kötü oluyormuş. Ama bu tohumlar göze görünmüyormuş.

Toprağın kuytularında gizlenmiş dururlarken arada bir birkaçının uyanacağı tutarmış. Bu tohum başlangıçta biraz çekingenlik gösterse de, kendi halinde güneşe doğru uzamaya başlamış. Eğer bu bitki yalnızca bir turp ya da bir gül goncası olsa büyümesinde hiçbir sakınca yokmuş. Ama öyle kötü bitkilerdence hemen ortadan kaldırılmıyımış. Şu sıralarda küçük prensin gezegeninde çok korkunç bir bitkinin tohumları sarmış ortalığı. Baobap tohumlarıymış bunlar. Toprağın içi bunlarla doluymuş. Fark etmekte biraz geciktiniz mi, iş işten geçer, bir daha onlardan kurtuluş olmazmış. Bütün gezegeni sararlar, kökleriyle de içerden sıkıca kavrarlarmış. Eğer bir de gezegen küçücük, baobaplar da çok sayıdaysa işte o zaman ufulanıverirmiş gezegencik...

Sonraları küçük prens bu konuyu, "Bu bir çeşit disiplin," diye açıklamıştı. "Sabah uyandırdığınızda nasıl yüzünüzü yıkayıp temizliğinizi yapıyorsanız, gezegene de aynı şeyleri yapmalısınız; hem de daha büyük bir özenle. Bütün baobapları hemen sökmelisiniz. yoksa bir süre sonra iyice gül fidelerine benzerler. İşte o zaman hangisinin gül hangisinin baobap olduğunu anlamak da güçleşir. Sıkıcı bir iş bu, ama çok kolay."

Bir gün de, "Güzel bir resmini yapmalısın bunun." dedi. "Böylece sizin oralardaki çocuklar da nasıl bir şey olduğunu görsünler. Kim bilir belki bir gün yolları düşerse, onlara yararı olur bu bilginin. Ufak bir işi ertesi güne bırakıvermenin pek sakıncası olmaz çoğu kez," diye ekledi. "Ama baobaplar ertelenirse felaket! Tembel birisinin yaşadığı bir gezegen biliyorum. Adamcağız yalnızca üç küçük fideyi sökmeye üşendiği de..."

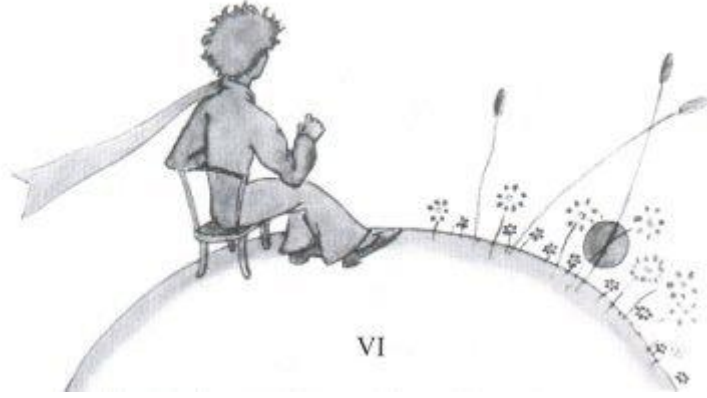
İşte küçük prensin sözünü ettiği bu gezegenin resmini yapmaya çalıştım. Ben öyle öğütler vermeyi

seven biri değilim, ama bu baobap konusu ne kadar az biliniyor ve özellikle bir asteroidde yapayalnız kalan biri için öyle tehlikeli bir bela ki, bu seferlik kuralımı bozuyorum ve, "Aman çocuklar." diyorum, "baobaplara dikkat!"

Arkadaşlarım da, ben de. hiç farkında olmadan bu tehlikenin yakınından geçmişiz. Bu resimle uzun uzun uğraşmam biraz da onlar için. Böyle önemli bir uyarıyı yapmamı sağladığı için harcadığım emeğe değdiğini düşünüyorum. Belki şimdi. "Bu kitapta niçin bu baobap resimleri kadar etkileyici ve nefis başka resimler yok?" diye soracaksınız. Yok, çünkü çok uğraştım, ama öteki resimlerde bu kadar başarılı olamadım. Baobapları yaparken konunun önemine o kadar kaptırmiştım ki kendimi, iyi bir iş çıktı sonunda, küçük prens.

Baobap ağaçları.

! Her an biraz daha anlıyorum o kısa ve hüznü geçmişinin gizlerini... Epeydir tek eğlenen oturup gün batımını izlemek olmuş demek. Bunu daha dördüncü günün sabahında, "Günbatımını izlemeye bayılırım. Haydi, günbatımını izlemeye gidelim," dediğinde anladım.

"Ama bunun için beklememiz gerekir," dedim.

"Beklemek mi? Neyi?"

"Günbatımını. Daha erken."

Önce çok şaşırılmış gözüktün. Sonra da bastın kakkahayı. "Yine kendi gezegenimde sandım kendimi!" dedin.

Herkes bilir ki, Amerika'da öğle olduğunda güneş Fransa'da batıyordur artık. Fransa'ya bir dakikada uçulabilseydi, öğle saatinde akşamı yakalayabilirdi insan. Ama ne yazık ki. Fransa böyle bir iş için oldukça uzak. Oysa senin gezegeninde sevgili küçük prensim, yapacağın tek şey iskemleni biraz kaydırmak. Böylece dilediğinde günün bitimini, karanlığın çöküşünü izleyebilirsin...

"Bir gün," demiştin bana, "günbatımını tam kırk dört kez izledim!"

Sonra da, "Biliyor musun," diye ekledin. "İnsan günbatımını çok üzgün olduğunda seviyor."

"O sırada çok üzgün muydun?" diye sorduydum. Hani şu kırk dört günbatımı izlediğinde?"

Ama küçük prens hiçbir şey söylemedi bu soruma karşılık.

VII

Beşinci gün yine o koyun sayesinde küçük prensin gizini öğreniverdim. Durup dururken sormuştu; sanki uzun uzun düşünerek çözüm aradığı bir sorununu dile getiriyordu.

"Koyun... Koyun çalıları yiyorsa çiçekleri de yer, değil mi?"

"Koyunlar bulabildikleri her şeyi yerler."

"Dikenli çiçekleri de mi?"

"Evet dikenli çiçekleri de."

"Öyleyse dikenler... Ne işe yararlar ki?.."

Bilmiyordum. O anda motorun sıkışmış bir civatasını gevşetmeye çalışıyordum. Endişem artıyordu, çünkü giderek uçağımdaki arızanın son derece ciddi olduğunu fark ediyordum. İçme suyum da çok azaldığından endişemde haklıydım.

"Dikenler ne işe yarar?"

Küçük prensin aklı bir şeye takıldı mı asla peşini bırakmıyordu. Benimse aklım civatadaydı. Aklıma ilk geleni söyleyiverdim:

"Dikenler hiçbir işe yaramaz. Çiçekler kindarlıklarından dolayı dikenlidirler..."

"Ya!"

Bir anlık bir sessizlik oldu. Sonra küçük prens birden parlayıverdi. Gücenik bir sesle:

"Hayır! Sana inanmıyorum. Çiçekler narin yaratıklardır. Çok masumdurlar. Kendilerini güvencede hissetmek isterler. Dikenlerinin korkunç silahlar olduğuna inanırlar..."

Bir şey söylemedim. O anda aklımda tek bir şey vardı. "Eğer bu civata hâlâ gevşemeyecekse çekiçe vurup kopartacağım," diyordum içimden. Küçük prens düşüncelerimi dağıttı yine:

"Demek sen sanıyorsun ki çiçekler..."

"Hayır! Hayır!" diye bağırdım. "Hayır, hiçbir şey sanmıyorum ben. Aklıma ilk geleni söylemiştim yalnızca. Görüyorsun ki çok önemli işlerim var benim!"

"Önemli işler mi?"

Bana bakıyordu. Elimde çekiç, parmaklarım yağdan simsiyah olmuş, ona çok çirkin gözüken bir nesnenin üzerine eğilmiş olan bana...

"Tıpkı büyükler gibi konuşuyorsun!"

Biraz utandım ama o acımasızca sürdürdü:

"Her şeyi birbirine karıştırıyorsun, karmakarışık ediyorsun..."

Gerçekten çok kızıştı. Altın renkli saçları rüzgârda dalgalanıyordu.

"Gezegenlerden birinde yaşayan kırmızı yüzlü bir adam tanıyorum. Tek bir çiçek koklamamış, tek bir kez bir yıldızla bakmamış, kimseyi sevmemiş. Yaşamı boyunca tek yaptığı şey bir takım sayıları toplamak. O da bütün gün kendi kendine aynı şeyi söylüyor, senin gibi: 'Çok önemli işlerim var benim!' Bunları söylerken gururla kabarıyor göğsü. Ama o bir insan değil ki, mantar!"

"Ne?"

"Mantar!"

Küçük prens şimdi öfkeden bembeyazdı. "Çiçeklerin milyonlarca yıldır dikenleri var. Milyonlarca yıldır koyunlar dikenli çiçekleri de yiyorlar. Peki bu çiçeklerin hâlâ dikenleri olsun diye çabalamalarının nedenini anlamaya çalışmak önemli işlerden sayılmıyor. Koyunlarla çiçekler arasındaki bu savaş kırmızı yüzlü adamın topladığı rakamlardan daha mı önemsiz? Hele benim gezegenimde, yalnız benimkinde yaşayabilen bir çiçeğimin olduğunu, bunu koyunun bir ısırışta yok edebileceğini düşün. Bu çok mu önemsiz?"

Şimdi de yüzü al aldı.

"İnsan bir çiçeği severse, milyonlarca ve milyonlarca yıldızda yalnız tek bir çiçek açarsa, işte o yıldızlara bakarak mutlu olur. Kendi kendine şöyle der: 'İşte orada, o yıldızlardan birinde benim çiçeğim.' Ama koyun çiçeği yedi miydi bütün yıldızlar karar verir... Bu da hiç önemli değil, öyle mi?"

Sözleri hıçkırıklara boğuldu.

Gece olmuştu. Aletlerimi olduğu yere bıraktım. Şu anda çekicin, civatanın susuzluğumun ne önemi vardı? Yıldızlardan, gezegenlerden birinde, benim gezegenim Dünya'da bir küçük prens vardı avutulacak. Kollarıma aldım onu ve başını okşadım.

"Sevgili çiçeğin tehlikede değil, üzülme," dedim ona. "Koyununun ağzına kapamak için bir ağızlık çizerim sana, ya da istersen çiçeğin çevresine bir parmaklık çizerim..."

Ne söyleyeceğimi bilemiyordum aslında. Kendimi toy bir budala gibi hissediyordum. Ona nasıl ulaşabileceğimi, yine eskisi gibi yan yana olmayı nasıl başarabileceğimi bilemiyordum.

Çok gizemli bir ülke şu göz yaşları ülkesi.

Çok geçmeden şu çiçek hakkında daha çok bilgi edindim. Küçük prensin gezegeninde çiçekler her zaman çok sadeydi. Tek sıralı taç yaprakları vardı, fazla yer kaplamıyorlar ve kimseye de sorun olmuyorlardı. Bir sabah otların arasında beliriverirler, geceleyin de sessizce solup giderlerdi. Ama bir gün kimsenin bilmediği bir yerlerden bir tohum uçup gelmiş ve küçük prens gezegeninde eşi benzeri bulunmayan bu çiçeği dikkatle izlemişti. Öyle ya, yeni bir tür baobap da olabilirdi bu.

Bir süre sonra fidenin büyümesi durmuş, çiçek vermeye hazırlanmıştı. Kocaman tomurcuk kendini gösterdiğinde orada bulunan küçük prens büyük bir merakla ortaya çok ilginç bir şeylerin çıkmasını beklemişti. Ama çiçek yeşil örtüsünün altındaki hazırlığının yeterli olduğunu sanmıyordu henüz. Renklerini büyük özenle seçiyor, kendini ağır ağır süslüyor, taç yapraklarını tek tek sıralıyordu. Gelincikler gibi buruşuk buruşuk çıkmak istemiyordu ortaya. Güzelliğinin en pırlıtlı anında kendini göstermeye karar verdi. Aman! O ne cilveler, o ne pozlar! Günlerce sürmüştü o gizemli süslenmeler.

Ve bir sabah tam gün doğarken ortaya çıkıverdi.

Uzun uzun kendine çeki düzen vermeye çalıştıktan sonra esnedi ve. "Oh! Çok ender olarak uyanık kalırım" dedi. "Lütfen taç yapraklarımın düzensiz olmasından dolayı kınamayın beni..."

Küçük prens hayranlığını gizleyemeyip, "Ne kadar güzelsin!" dedi.

Çiçek, "Evet biliyorum," dedi, "Üstelik güneşle birlikte doğdum..." Küçük prens onun pek de alçakgönüllü sayılamayacağını tahmin edebiliyordu tabii, ama olsun; yine de çok etkileyiciydi.

Biraz sonra çiçek. "Sanırım kahvaltı zamanı," dedi.

"Lütfen benim gereksinimlerimle ilgilenmek nezaketini gösterir miydin?"

Küçük prens utanarak biraz su alıp geldi ve çiçeği suladı.

Çiçek çok geçmeden kendini beğenmişliğiyle küçük prensi canından bezdirmeye koyuldu. Doğrusunu söylemek gerekirse hiç de kolay olmuyordu buna katlanmak. Örneğin bir gün üzerindeki dört dikeninden söz ederken küçük

prense, "Sıkıysa kaplanlar pençelerini bir uzatsınlar!" demişti.

"Gezegenimde kaplan yok." demişti küçük prens ona. "Hem kaplanlar ot yemezler."

"Ben ot değilim," olmuştu çiçeğin tatlı bir sesle verdiği yanıt.

"Özür dilerim..." "Kaplardan korkmam ben. Sert rüzgârlardan korkarım. Beni rüzgârlardan koruyacak bir siperlik bulamaz mısın?"

"Sert rüzgârlar... Bu bir çiçeğin en korkulu rüyası olmalı," demişti küçük prens. Sonra da içinden, "Bu çiçek çok anlaşılması güç bir yaratık," diye mırıldanmıştı. "Geceleri beni cam bir fanusla örtmeni istiyorum. Burası çok soğuk.

Benim geldiğim yerde..."

Tam o anda susmuştu. Bir tohum olarak gelmişti oraya. Öteki dünyalar hakkında bilgisi olamazdı Böyle gerçek olmayan bir şeyi söylemek üzereyken yakalanmış olmasından dolayı utanarak iki üç kez öksürmüştü, küçük prensin ilgisini dağıtmaya çalışmıştı.

"Siperlik hani?"

"Seni dinlemek için durdum. Şimdi gidip bulacaktım..."

Çiçek küçük prensin vicdan azabı çekmesi için biraz daha öksürmüştü sonra.

Böylece küçük prens tüm sevgisine, iyi niyetine karşın bir süre sonra çiçeğinden şüphe etmeye başlamıştı. Önemsiz sözleri çok fazla ciddiye almış, sonuçta da mutsuz olmuştu.

"Onu dinlememeliydim," dedi bir gün bana. "İnsan hiçbir zaman çiçeğini dinlememeli. Ona bakmalı ve güzel kokusunu içine çekmeli yalnızca.

Çiçeğimin kokusu bütün gezegene yetiyordu. Ama ben ona hak ettiği inceliği gösteremedim. Şu kaplanların pençeleriyle ilgili sözleri yalnızca acıma duygularıyla doldurmalıydı yüreğimi."

Küçük prens, "Gerçek şu ki," diye sürdürdü sözlerini, "bir şeyi anlamaya çalışırken neyi dikkate almam gerektiğini bilmiyordum. Sözlere değil, yapılanlara bakmalıydım. Güzeli kokularıyla beni öyle

büyülemişti ki... Ondan uzaklaşmamalıydım... Onun bana yaptığı o küçük numaraların arkasında yatan sevgiyi anlamalıydım. Çiçekler çok tutarsız oluyorlar. Ama onu nasıl sevmem gerektiğini bilemeyecek kadar küçüktüm..."

IX

Sanıyorum küçük prens gezegeninden ayrılırken, göç etmekte olan bir yabani kuş sürüsünden yararlanmıştı. O sabah gezegenini derleyip toparlamıştı. Etkin volkanları temizlemişti önce. İki taneydiler ve sabahları kahvaltı hazırlarken ocak olarak çok işe yarıyorlardı. Bir tane de sönmüş volkanı vardı küçük prensin. Ama, "Hiç belli olmaz!" diyordu. Bu nedenle onu da temiz tutuyordu. Temiz tutulduğunda volkanlar ağır ağır ve düzgün yanıyorlardı. Öyle patlamaya filan gerek duymadan. Volkanik patlamalar tıpkı evlerin tutuşan bacalarına benzerdi.

Dünya'daki volkanlar bizim için çok fazla büyük; bu nedenle de temizleyemiyoruz ve ikide bir başımıza olmadık işler açıyorlar.

Küçük prens ayrıca son iki baobap sürgününü de sökmuştü içi sıkılarak. Bir daha dönmek istemeyebileceğim düşünüyordu. Ama o sabah her zaman yaptığı işler çok önemliydi onun için. Hele çiçeğini son kez sulayıp cam fanustan koruyucusunu üzerine geçirirken neredeyse ağlayacaktı.

Etkin volkanları temizlemişti önce.

"Elveda," dedi çiçeğine. Çiçekten bir karşılık gelmedi. "Elveda," dedi bir kez daha. Çiçek öksürdü, ama soğuk aldığından değildi öksürük.

"Saçmaladım," dedi sonunda küçük prens. "Bağışla beni, mutlu olmaya çalış..."

Küçük prens çiçeğinin ona sitem etmemesine şaşırılmış, elinde cam fanusla kalakalmıştı. Bu sessiz tatlılığı anlayamıyordu.

"Tabii, seni çok seviyorum." diye konuştu çiçek. "Bunu şimdiye dek sana belirtmemiş olmam benim hatam. Aslında bu da önemli değil. Ama sen... Sen de benim kadar aptalca davrandın. Mutlu olmaya çalış... Fanusu da istemem."

"Ama rüzgâr..."

"Soğuk algınlığım o kadar kötü değil. Gecenin serinliği iyi gelir bana. Çiçeğim ben."

"Ya hayvanlar?.."

"Kelebeklerle tanışmak istiyorsam, bir iki tırtıla katlanmayı öğrenmek zorundayım. Çok güzel olmalılar. Kelebekler de, yani tırtıllar da olmazsa kimle dostluk edeceğim ki?... Sen uzaklarda olacaksın... Büyük hayvanlara gelince... Onlardan korkmuyorum. Pençelerim var benim."

Bunları söylediikten sonra küçük prens dört tane dikeni gösterdi. Sonra da, "Haydi sallanma. Gitmeye karar vermiştin. Git!" dedi.

Çok gururluydu. Ağladığını görmesini istemiyordu küçük prensin...

X

Küçük prens 325, 326, 327, 328, 329 ve 330 numaralı asteroidlerin yakınlarında bulmuştu kendini. Bilgisini artırmak amacıyla hepsini tek tek dolaşmaya başladı.

İlkinde bir kral yaşıyordu. Kraliyet morundan kürklü kaftanıyla hem çok sade. hem de çok muhteşem görünen bir tahta kurulmuştu.

"İşte bir kul!" diye bağırdı küçük prensin geldiğini görünce.

Küçük prens, "Beni daha önce hiç görmediği halde tanıyabiliyor?" diye sordu kendi kendine.

Krallar için her şeyin ne kadar basit olduğunu bilmiyordu. Onlara göre bütün insanlar kuldu.

Yaklaş, seni daha iyi göreyim," dedi kral. Sonunda birisine krallık edeceği için gururlanıyordu.

Küçük prens oturacak bir yer bulmak için çevresine bakındı. Ama bütün gezegen kralın muhteşem kürküyle kaplıydı. Bu yüzden ayakta bekledi; yorulduğu için de esnedi.

"Kral huzurunda esnemek son derece yakışıksız bir şeydir," dedi kral. "Bunu hemen yasaklıyorum."

"Elimde değil ki. Kendimi tutamıyorum." dedi küçük prens. Çok utanmıştı. "Uzun yoldan geliyorum ve hiç uyumadım..."

"Peki öyleyse," dedi kral, "esnemeni emrediyorum. Yıllardır esneyen birini görmedim. Esnemek bir merak konusu benim için. Haydi şimdi! Esne! Bu bir emirdir."

Küçük prens, "Korkarım, bir daha esneyemem..." diye mırıldandı. Utancından kıpkırmızıydı şimdi.

Kral, "Hımmm..." diye başını salladı. "O halde sana emrediyorum, bazen esneyeceksin, bazen de... Bazen de..."

Bir iki kekeleydi. Kafası karışmış gibiydi. Çünkü gerçekte kralın derdi her ne biçimde olursa olsun krallığına saygı gösterilmesi idi. Dik başlılığa hiç gelemezdi. En büyük otorite oydu. Ama çok iyi bir insan olduğu için mantıklı emirler veriyordu.

"Bir generalime, eğer martıya dönüşmesini emredersem ve general de bu emrime uymazsa bu generalin değil benim hatamdır," diyordu.

Küçük prens çekingen bir sesle, "Oturabilir miyim?" diye sordu.

"Oturmanı emrediyorum," dedi kral ve heybetli hareketlerle kaftanının ucunu çekti.

Küçük prensin aklına bir şey takılmıştı. Çok küçük bir gezegendi bu. Kral kime krallık ediyordu ki? "Efendim," dedi, "umarım size bir soru soracağımı için beni bağışlıyorsunuz..."

Kral, "Soru sormanı emrediyorum," diyerek rahatlatmıştı onu.

"Efendim, siz kimin kralısınız?"

"Her şeyin," dedi kral şaşılacak derecede içtenlikle.

"Her şeyin mi?"

Kral eliyle kendi gezegenini, ötekileri ve bütün yıldızları gösterdi.

"Hepsinin mi!" diye sordu küçük prens.

Kral, "Hepsinin," diye yanıtladı.

Egemenliği yalnızca mutlak değil, aynı zamanda evrensel de.

"Yıldızlar da emirlerinize uyuyorlar mı?"

"Tabii ki," dedi kral, "hiç aksatmadan hem de. Baş kaldırmalarına asla izin vermem."

Bu küçük prens için inanılmaz bir şeydi. Böyle bir güç onda olsaydı iskemlesini yerinden bile oynatmadan günbatımını günde yalnız kırk dört kez değil, yetmiş iki kez, yüz kez, hatta iki yüz kez izleyebilirdi.

Geride bıraktığı küçük gezegenini hatırlamak onu biraz üzmüştü. Kraldan bir dilekte bulunmak için bütün cesaretini topladı.

"Bir günbatımı görmeliyim... Lütfen benim için güneşe batmasını emreder misiniz?"

"Generalime bir kelebek gibi çiçekten çiçeğe uçmasını emredersem, ya da trajik bir piyes yazmasını istersem, ya da bir martı olmasını emredersem ve general de bu emrimi yerine getirmezse kim suçludur?" diye küçük prens sordu kral. "General mi, yoksa ben mi?"

"Siz," dedi küçük prens yüksek sesle.

"Doğru," dedi kral. "İnsan herkesten verebileceklerini istemeli. Bir otoritenin kabul görmesi mantıklı olmasına bağlıdır. Eğer halkınıza gidip kendilerini denize atmalarını emredererseniz size isyan ediverirler. Bana gelince... Emirlerime uyulmasını istemek benim hakkım. Çünkü ben mantıklı emirler veriyorum."

"Peki benim günbatımı?" diye hatırlattı küçük prens. Sorduğu bir soruyu asla unutmazdı.

"İstediğin günbatımı olsun. Gereken emri vereceğim. Ama benim yönetim ilkelerime göre, uygun koşulların oluşması için daha beklemeliyim."

"Bu ne zaman olur?"

"Hımmm, hımmm..." diyerek kral kalın ciltli bir ki- taba baktı. "Evet, akşamleyin tam sekize yirmi kala. Emirlerime nasıl uyulduğunu o zaman göreceksin."

Küçük prens esnedi. Günbatımı şimdilik suya düşmüştü. Ayrıca sıkılmaya da başlamıştı biraz.

"Burada yapacak bir şeyim kalmadı," dedi. "Yola koyulmalıyım artık."

"Gitme," dedi kral. Birine krallık yapmaktan dolayı mutlu olmuştu. "Gitme, seni bakan yapacağım!"

"Ne bakanı?"

"Şey... Adalet bakanı!"

"Ama burada yargılanacak hiç kimse yok ki!"

"Bundan emin olamayız," dedi kral. "Krallığımın her yanını dolaşmadım henüz. Çok yaşıyım. Araba için burası çok küçük. Yürümek de beni yoruyor."

"Ben çoktan baktım bile!" dedi küçük prens. Bir kez daha gezegenin arka yüzüne bakıp geldi. Hiç kimse yoktu gerçekten...

"O halde kendini yargılayacaksın," dedi kral. "En zoru da budur. Kendini yargılamak başkasını yargılamaya benzemez. Eğer kendini yargılamayı başarabilirsen, o zaman gerçek bilgeliliğe ulaştığını demektir."

"Evet," dedi küçük prens, "ama kendimi her yerde yargılayabilirim. Bunun için bu gezegende kalmama gerek yok ki."

"Hımm," dedi kral. "Gezegenimin bir yerlerinde yaşlı bir farenin var olduğu konusunda kuşkuvarım var. Geceleri sesini duyuyorum. Onu yargılayabilirsin. Zaman zaman ona ölüm cezası verirsin. Böylece yaşaması sana bağlı olur. Ama onu hep bağışlıyorsun. Tutumlu davranmalıyız, çünkü elimizde başkası yok."

"Ben kimseye ölüm cezası vermek istemiyorum," dedi küçük prens. "Hem sanırım artık gitme zamanım geldi."

"Hayır," dedi kral. Gitmeye kararlı olan küçük prens yaşlı kralı üzmemek istemiyordu.

"Yüce kralım eğer emirlerine aynen uyulmasını istiyorlarsa," dedi, "bana akla uygun bir emir vermeliler. Örneğin bir dakika içinde burayı terk etmemi emretmeliler. Çünkü sanırım koşullar bunun için uygundur."

Kral bir şey söylemedi. Küçük prens bir an duraksadı. Sonra yerinden kalktı.

"Seni büyükelçi yapacağım," dedi kral arkasından çabucak. Bakışlarında otoriter bir hava vardı bunları söylerken.

"Şu büyükler çok tuhaf," dedi küçük prens ve yola koyuldu.

XI

İkinci gezegende kendini beğenmiş bir adam yaşıyordu. "Ah işte, bir hayranım geliyor!" diye sevinçle haykırdı küçük prensi görünce.

Kendini beğenmiş bir insan herkesin kendisine hayran olduğunu düşünür çünkü.

"Günaydın," dedi ona küçük prens. "Şapkanız ne ilginç öyle."

"Halkı selamlamak için uygun bir şapka," dedi adam. "Hayranlarım beni alkışlarken çıkarıp onları selamlayacağım şapkamla. Ama ne yazık ki, hiç kimse geçmiyor buralardan."

"Alkışlamak mı?" diye sordu küçük prens. Adamın söylediklerini anlamamıştı, "iki elini birbirine vuracaksın," diye açıkladı adam. Küçük prens ellerini birbirine vurdu. Adam şapkasını çıkarıp onu alçakgönüllü bir tavırla selamladı. "Kraldan daha eğlenceli," diye düşündü küçük prens. Ellerini yine birbirine vurmaya başladı. Kendini beğenmiş adam da yine şapkasıyla selamladı onu.

Beş dakika sonra küçük prens bu tekdüze hareketten sıkılmıştı.

"Şapkanız aşağı indirmeniz için ne yapmalıyım?" diye sordu.

Ama kendini beğenmiş adam onu duymamıştı. Kendini beğenmiş adamlar övgü sözleri dışında bir şey duymazlar çünkü.

"Bana gerçekten çok hayranlık duyuyor musun?" diye adam küçük prens sordu.

"Hayranlık nedir?"

"Hayranlık demek, beni bu gezegendeki en yakışıklı, en iyi giyinen, en zengin ve en akıllı kişi olarak görmek demektir."

"Ama bu gezegende sizden başka kimse yok ki!"

"Hiç fark etmez. Sen yine de hatırım için bana aynı şekilde hayranlık duyabilirsin."

"Size hayranlık duyuyorum," dedi küçük prens omuzlarını silkerek, "Fakat bu sizin için niye bu kadar önemli?"

Küçük prens bunları söyleyip uzaklaştı. "Büyükler gerçekten çok tuhaf," diyerek yolculuğunu sürdürdü.

XII

Sonraki gezegende bir ayyaş yaşıyordu. Küçük prens orada çok az kaldı, ama yüreği sıkıntıyla doluydu ayrılırken.

Bir sürü boş ve dolu şişenin bulunduğu bir masada oturmakta olan ayyaşa, "Ne yapıyorsunuz burada?" diye sormuştu.

"İçiyorum," demişti ayyaş asık bir suratla.

"Niye içiyorsunuz?" diye küçük prens yine sormuştu,

"Unutmak için," diye yanıtlamıştı ayyaş.

Küçük prens adamın haline üzülerek, "Neyi unutmak için?" diye sormuştu bu kez de.

"Utancımı," demişti adam başını sallayarak.

"Niçin utanıyorsunuz ki?" diye sormuştu küçük prens. Ona yardım etmek istiyordu.
"İçtiğim için!" demişti adam. Sonra da yine eski sessizliğine gömülürmüş.
Küçük prens kafası karışmış olarak uzaklaşmıştı oradan.
"Büyükler gerçekten çok tuhaf," diye söyleniyordu giderken.

XIII

Dördüncü gezegenin sahibi bir işadımıydı. O kadar meşguldü ki küçük prensin geldiğini görmemişti bile.

"Günaydın," dedi küçük prens ona. "Sigaranız sönmüş."

"Üç iki daha beş eder. Beş yedi daha on iki; on iki üç daha on beş; on beş yedi daha yirmi iki; yirmi iki altı daha yirmi sekiz... Sigaramı yeniden yakacak zamanım yok. Yirmi altı beş daha otuz bir... Vay canına! Böylece beş yüz bir milyon altı yüz yirmi iki bin yedi yüz otuz bir etti.

"Beş yüz milyon ne?" diye sordu küçük prens.

"Ha? Sen hâlâ burada mıydın? Beş yüz bir milyon. Duramam. Yapacak çok işim var, çok. Önemli işlerim var benim. Boş sözlerle zaman öldüremem. İki beş daha yedi..."

"Beş yüz bir milyon ne?" diye sordu küçük prens yine. Yanıtını almadan sorusundan asla vazgeçmezdi.

İşadamı başını kaldırdı.

"Bu gezegende yaşamaya başladığımdan bu yana geçen elli dört yıl içinde yalnızca üç kez çalışmam bölündü. İlki yirmi iki yıl önceydi. Nerelen geldiğini bilmediğim serser bir kaz konuvermişti karşıma. Çıkardığı korkunç sesler her yerden yankılanıyordu. Toplamada tam dört yanlış yaptırdı bana. İkincisi, on bir yıl önceydi. Romatizmam tutuverdi. Pek jimnastik yapamıyorum. Boş gezecek zamanım yok. Üçüncüsü, işte o da şimdi! Ne diyordum? Beş yüz bir milyon..."

"Milyon ne?"

İşadamı birden bu soruyu yanıtlamadan rahat bırakılmayacağını anlamıştı.

"Şu küçük şeylerden," dedi. "Hani gökyüzünde görürüz ya arada bir."

"Sinekler mi?"

"Yo, hayır. Parıldayan küçük şeyler."

"Arılar?"

"Hayır hayır, tembellere hayal kurduran küçük altın şeyler. Bense boş hayallerle zaman öldüremem, önemli işlerim var benim."

"Ha, anladım yıldızlar."

"Evet, yıldızlar."

"Eee? Beş yüz milyon yıldıza ne olmuş peki?"

"Beş yüz bir milyon altı yüz yirmi iki bin yedi yüz otuz bir. Önemli bir iş yapıyorum burada. Sayılar şaşmamalı."

"Ne olmuş bu kadar yıldıza peki?"

"Ne mi olmuş?"

"Evet."

"Hiçbir şey olmamış. Benim onlar, hepsi bu."

"Yıldızlar sizin mi?"

"Evet."

"Ama daha önce gördüğüm kral..."

"Kralar yönetirler, sahip olmazlar. İkisi çok farklıdır."

"Yıldızlara sahip olmanın size ne yararı var ki?"

"Ne yararı mı var? Zengin oluyorum böylece."

"Zengin olmanın ne yararı var peki?"

"Zengin olunca yeni yıldızlar satın alabilirim. Yenileri bulunursa tabii..."

Küçük prens kendi kendine, "Bu adamın düşünceleri o ayyaş adaminkileri andırıyor biraz," diye söylendi.

Ama yine de aklına takılanları sormadan edemedi.

"İnsan nasıl olur da yıldızlara sahip çıkabilir?"

"Peki sence kimin yıldızlar?"

"Bilmem. Hiç kimsenin."

"Gördün mü işte, benim, çünkü bunu ilk ben akıl ettim."

"Bu yeterli mi?"

"Tabii, örneğin sahipsiz bir elmas buldun diyelim, o senindir. Sahipsiz bir ada keşfettin, senindir. Aklına daha önce kimsenin aklına gelmeyen bir fikir geldi, hemen patentini alırsın, senin olur. İşte tıpkı bunun gibi, yıldızların sahibi de benim; çünkü onlara sahip çıkmayı ilk ben akıl ettim."

"Evet, doğru," dedi küçük prens. "Peki ne yapıyorsunuz onlarla?"

"Deftere işliyorum," dedi işadamı. "Sayıyorum. Sonra yine sayıyorum. Çok zor iş. Ama ben tam böyle önemli işler için yaratılmış bir insanım."

Küçük prens hâlâ tam tatmin olmamıştı bu sözlerden.

"Bir ipek atkım olsa," dedi, "boynuma sarıp götürebilirim. Bir çiçeğim olsa, koparıp onu da götürebilirim. Ama yıldızları gökyüzünden koparıp alamazsınız ki..."

"Evet, ama bankaya yatırabilirim."

"O da ne demek?"

"Yani yıldızlarının sayısını bir kâğıda yazar, bu kâğıdı da bir çekmeceye koyup kilitletim."

"Hepsi bu mu?"

"Bu yeter," dedi işadamı.

"Çok eğlenceli," diye düşündü küçük prens. "Pek şiirsel, ama çok önemsenecek bir iş değil gibi." Önemli işler konusunda küçük prens büyüklerinkinden farklı düşüncelere sahipti.

"Benim bir çiçeğim var," dedi işadamına. "Her gün suyunu veriyorum. Her hafta temizlediğim üç

volkanım var. Sönmüş olan volkanımı da temizliyorum ben, ne olur ne olmaz diye. Onların sahibi olmam çiçeğimin de, volkanlarımın da biraz işine geliyor. Ama siz yıldızların hiçbir işine yaramıyorsunuz ki..."

İşadamı ağzını açtı, ama söyleyecek bir şeyi yoktu. Küçük prens oradan uzaklaştı.
"Şu büyüklerin tümü de çok garip," diye söylenerek yine yola koyuldu.

XIV

Beşinci gezegen çok ilginçti. En küçükleriydi. Üzerinde bir sokak feneri vardı ve bu feneri yakan adamın sığacağı kadar yer vardı. Küçük prens uzayın bir köşesinde, üzerinde hiçbir insanın ve evin bulunmadığı bir gezegende fener ve fenercinin ne işe yarayabileceğini kestiremedi. Ama yine de kendi kendine, "Belki de kaçığın biridir," diye düşündü. "Ama o kral kadar, kendini beğenmiş adam kadar, ayyaş adamla işadamı kadar kaçık değil. Feneri yaktığı zaman bir yıldız ya da bir çiçek daha kazandırmış oluyor bize. Fenerini söndürdüğü zaman da çiçeği ya da yıldızı uykuya göndermiş oluyor. Bu çok güzel bir uğraş. Ve güzel olduğu için de yararlı." Gezegene vardığında fenerciyi selamladı.

"Günaydın. Fenerinizi niçin söndürdünüz?"

"Emir böyle," dedi fenerci. "Günaydın."

"Emir mi? Ne emri?"

"Fenerimi söndürmem gerektiğini belirten emir. İyi akşamlar."

Yine feneri yaktı.

"Ama niye yine yaktınız?"

"Emir böyle," dedi fenerci yine.

"Anlamıyorum," dedi küçük prens.

"Berbat bir meslek bu."

Fenerci, "Anlayacak bir şey yok," dedi. "Emir emirdir. Günaydın." Ve feneri söndürdü. Sonra da üzerinde kırmızı küçük kareler bulunan bir mendille alnında biriken terleri sildi.

"Berbat bir meslek bu. Eskiden bir anlamı vardı. Sabahları söndürüp, akşamları yakıyordum. Gündüzün kalan bölümünü dinlenerek, geceyi de uyuyarak geçirebiliyordum."

"Herhalde sonradan emir değişti."

"Hayır, emir aynı," dedi fenerci. "Sorun da bu! Yıldan yıla gezegen daha hızlı dönmeye başladı, ama emir değişmedi!"

"Sonra?"

"Sonrası şu: Gezegen şimdi kendi çevresindeki dönüşünü bir dakikada tamamlıyor. Bu yüzden de kendime ayıracak saniyem bile kalmıyor. Dakika başı feneri yakıp söndürmek zorundayım!"

"Çok komik! Demek burada bir gün yalnızca bir dakika sürüyor."

"Bunun neresi komik?" dedi fenerci. "Şu konuşmamızı yaptığımız sırada tam bir ay geçti."

"Bir ay mı?"

"Evet, bir ay. Otuz dakika. Otuz gün yani. İyi akşamlar." Sonra da fenerini yaktı yine.

Küçük prens görevine bu denli sadık olan bu adamı sevdiğini düşündü. İskemlesini kaydırarak peşine takıldığı kendi günbatımlarını düşündü; yeni arkadaşına yardım etmek istedi.

"Biliyor musunuz," dedi. "Size dilediğinizde dinlenebilmeniz için bir yol gösterebilirim..."

"Hep dinlenmek istiyorum," dedi fenerci.

Bir adamın hem görevine sadık, hem de tembel olması olanaksız bir şey değildi.

Küçük prens açıklamasını sürdürdü:

"Bu gezegen öyle küçük ki, üç adımda çevresini dolaşırsınız. Hep gündüz olmasını istiyorsanız ağır ağır yürürsünüz. Böylece siz istediğiniz sürece hep gündüz olur."

"Bunun bana pek yararı olmaz," dedi fenerci. "Hayatta en sevdiğim şey uyumaktır."

"O zaman yapabileceğiniz hiçbir şey yok," dedi küçük prens.

"Tabii, yok. Günaydın," dedi fenerci. Ve fenerini söndürdü.

Küçük prens kendi kendine, "Bu adamı bütün ötekiler çok küçümserdi herhalde," diye düşündü yine yola koyulurken, "Kral, kendini beğenmiş adam, ayyaş, işadamı. Yine de kaçık olmayan tek kişi o gibi geliyor bana. Belki de kendisinden başka bir şeyi daha düşündüğü için."

Sonra da üzüntüyle içini çekerek, "Arkadaşım olarak seçebileceğim tek kişi o. Ama gezegeni çok küçük. İkimize birden yer yok..." diye düşündü.

Küçük prensin kendine asıl itiraf edemediği şey üzüntüsünün daha çok bir günde 1440 günbatımı izleyemeyeceğinden kaynaklanmasındı!

XV

Altıncı gezegen bir öncekinden on kez daha büyüktü. Cilt cilt kitaplar yazmakta olan yaşlı bir adam yaşıyordu burada.

Küçük prensin geldiğini görünce, "İşte bir gezgin!" diye bağırdı.

Küçük prens masaya oturup bir süre derin derin soludu. Şimdiden çok uzun gelmişti yolculuğu.

"Nereden geliyorsun?" diye sordu adam ona.

"O kocaman kitap ne kitabı?" diye küçük prens sordu. "Ne yapıyorsunuz?"

"Coğrafyacığım."

"Coğrafyacı nedir?"

"Coğrafyacı bütün denizlerin, kentlerin, dağların ve çöllerin yerini bilen bir bilim adamıdır."

"Çok ilgi çekici," dedi küçük prens. "İşte sonunda gerçek bir meslek!"

Sonra da çevresine bakındı. Coğrafyacının gezegeni küçük prensin gördüğü en görkemli ve en büyük gezegendi.

"Gezegeniniz çok güzel," dedi coğrafyacıya. "Okyanuslarınız da var mı?"

"Bunu söyleyemem," dedi coğrafyacı.

"Yaa!" Küçük prens hayal kırıklığına uğramıştı. "Dağlarınız, peki?"

"Bunu söyleyemem," dedi yine coğrafyacı.

"Peki kentler, ırmaklar, çöller?"

"Bunları da söyleyemem," dedi adam.

"Ama siz coğrafyacısınız!"

"Pek tabii," dedi coğrafyacı, "Ama gezgin değilim. Gezegenimde tek bir gezgin yok. Kentleri, akarsuları, dağları, denizleri, okyanusları ve çölleri gidip saymak coğrafyacının işi değildir.

Coğrafyacının gezi tozmaktan daha önemli işleri vardır. Bu masadan ayrılamaz ama gezginleri kabul edebilir. Onlara sorular sorar, gezi izlenimlerini not alır. Eğer gezginlerden herhangi birinin anlattıkları ilginç gelirse, hemen o gezginin ahlakını araştırır."

"O niye?"

"Çünkü yalan söyleyen bir gezgin, coğrafyacının kitapları için felaket demektir. Çok içen bir gezgin de."

"O niye?" diye sordu küçük prens yine.

"Çünkü sarhoş gezginler her şeyi çift görürler. Düşünsene, sonra coğrafyacının kitaplarına bir yerine iki dağ yazdırmazlar mı?"

"Çok kötü bir gezgin olabilecek birini tanıyorum," dedi küçük prens.

"Olabilir," dedi yaşlı adam. "Daha sonra, eğer gezginin ahlaki yerindeyse keşfettiği yerlerle ilgili olarak araştırımı yapılır."

"Oraya giderek, değil mi?"

"Hayır, bu çok uzun sürer. Gezginin kanıt getirmesini isteriz Örneğin, gezgin yeni bir dağ keşfettiğini söylüyorsa, oradan büyük kayalar getirmesini isteriz."

Coğrafyacı birden heyecanla yerinden sıçradı. "Sen! Sen de uzaklardan geldin! Sen de bir gezginsin! Bana geldiğin gezegeni anlat haydi!"

Coğrafyacı bunları söylerken büyük defterinin kapağını kaldırdı ve kurşunkaleminin ucunu sivirtti. Gezginler uygun kanıtlar getirmeden hiçbir şeyi mürekkeple yazmıyordu.

"Evet?" diye küçük prens baktı.

"Şey, yaşadığım yer pek öyle ilginç sayılmaz," diye anlatmaya başladı küçük prens. "Çok küçük. Üç volkanım var. İkisi hâlâ etkin, birisi sönük. Ama hiç belli olmaz."

"Belli olmaz," dedi coğrafyacı.

"Bir de çiçeğim var."

"Çiçekleri yazmıyoruz," dedi coğrafyacı.

"Neden? Çiçeğim gezegenimdeki en güzel şeydir!"

"Çiçekleri yazmıyoruz," diye yineledi coğrafyacı, "çünkü onlar gelip geçici şeyler."

"Gelip geçici de ne demek?"

"Coğrafya kitapları, kitaplar içinde en önemli olanlarıdır. Hiçbir zaman eskimezler. Bir dağın yer değiştirdiği çok enderdir. Bir okyanusun sularının çekilmesi de. Biz kalıcı şeyleri yazarız."

"Ama sönmüş volkanlar yine alev püskürtebiliyorlar," diye karşı çıktı küçük prens. "Gelip geçici de ne demek şimdi?"

"Sönmüş ya da sönmemiş, bizim için fark etmez," dedi coğrafyacı. "Bizim için önemli olan onun bir dağ olduğu. Bu değişmez."

"Ama gelip geçici de ne demek?" diye küçük prens yine sordu. Yanıtını almadan bir sorunun peşini bırakmazdı hiçbir zaman.

"Gelip geçici demek, hızla yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olmak demektir."

"Benim çiçeğim hızla yok olma tehlikesiyle mi karşı karşıya?"

"Kesinlikle öyle."

"Çiçeğim gelip geçici," dedi küçük prens kendi kendine. "Kendini her şeye karşı savunmak için yalnızca dört diken var ve ben onu gezegenimde yapayalnız bıraktım!"

İlk kez pişmanlık duymuştu. Ama hemen kendini topladı.

"Buradan sonra nereye gitmemi önerirsiniz?" diye coğrafyacıya sordu.

"Dünya'ya git," dedi coğrafyacı. "İyi şeyler duydum orası hakkında."

Ve küçük prens akli çiçeğinde yola koyuldu.

XVI

Yedinci gezegen böylece Dünya oldu.

Dünya öyle sıradan bir gezegen değildir. Orada (zenci kralları da atlamadan) tam 111 kral, 7.000 coğrafyacı, 900.000 işadama, 7.500.000 ayyaş, 311.000.000 kendini beğenmiş insan yaşar; 2.000.000.000 insan yani.

Dünya'nın büyüklüğü hakkında siz bir fikir vermek için şu kadarını söyleyeyim: Elektriğin bulunmasından önce altı kıtanın tümünü aydınlatmak için tam 462.511 kişilik bir fenerci ordusu işbaşındaydı.

Uzaktan bakıldığında gerçekten görülmeye değerler. Sanki bir operadaki balerinler gibi düzen içinde hareket ediyorlardı. Önce Yeni Zelanda ve Avustralya'daki fenerciler fenerlerini yakıyorlar ve sonra uykuya yatıyorlardı. Sonra Çin ve Sibiry'a'daki fenerciler sahneye çıkıyorlar ve görevlerini yapıp yerlerine çekiliyorlardı. Onları Rus ve Hintli fenerciler izliyor; daha sonra Afrika ve Avrupa; son olarak da Güney ve Kuzey Amerikalı fenerciler işe koyuluyorlardı. Bu sırayı hiçbir zaman aksatmıyorlardı. Harika bir şeydi.

Yalnızca iki kişinin, Kuzey Kutbu'ndaki ve Güney Kutbu'ndaki birer fenerin başında duran fenercilerin işi azdı. Yılda yalnızca iki kez iş çıkıyordu onlara.

XVII

Doğrusu insan sözün ucunu biraz kaçırınca ister istemez gerçeklerden biraz uzaklaşıyor. Fenerciler hakkında anlattıklarım tümüyle doğru değildi. Üstelik bilmeyenlere gezegenim hakkında yanlış bir fikir verme tehlikesine de düşüyorum. İnsanlar Dünya'da çok az bir yer kaplarlar. İki milyar insanın tümünü ayakta tıpkı açık hava toplantılarındaki gibi bir araya toplasanız, hepsi hepsi ancak eni boyu otuzar kilometre olan bir alana sığarlar. Yani tüm insanlığı pasifikteki küçük bir adaya sığdırabilirsiniz.

Tabii, büyükler bunu söylediğinizde inanmazlar. Çok daha geniş bir yer kapladıklarını sanırlar. Baobap ağaçları gibi önemserler kendilerini. Aynı hesabı kendilerinin de yapmalarını önermelisiniz. Rakamları çok sevdikleri için bundan hoşlanacaklardır. Ama siz bunun için zaman harcamayın. Gereksiz. Bana güvendiğinizi biliyorum.

Küçük prens Dünya'ya geldiğinde hiç kimseyi görememesine çok şaşırıldı. Yanlış gezegene geldiğini düşünüyordu ki, kumun üzerinde altın gibi parıltıyan ayışığı rengindeki yılanı gördü.

"İyi akşamlar," dedi nazikçe.

"İyi akşamlar," dedi yılan.

"Bu geldiğim gezegenin adı ne?" diye sordu küçük prens.

"Dünya," diye yanıtladı yılan. "Burası da Afrika."

"Ya! Demek Dünya'da hiç insan yaşamıyor?"

"Burası çöl. Çölde insan olmaz. Dünya çok büyüktür," dedi yılan. Küçük prens bir taşın üstüne oturdu, bakışlarını gökyüzüne çevirdi.

"Acaba," diye söze başladı. "Günün birinde hepimiz kendi yıldızımızı bulalım diye mi hepsi böyle birbirinden uzak. Örneğin, şu benim gezegen. Tam üstümüzde, ama ne kadar uzak!"

"Çok güzel," dedi yılan. "Seni buralara getiren nedir?"

"Bir çiçekle sorunlarım vardı," dedi küçük prens.

"Ya!" dedi yılan.

İkisi de sustular. Sonunda küçük prens, "İnsanlar nerede?" diye söze başladı. "Çölde insan çok yalnız hissediyor kendini..."

"İnsanların arasında da yalnızdır insan," dedi yılan.

Küçük prens uzun uzun ona baktı.

"Sen komik bir hayvansın," dedi. "Parmağım kadar kalınlığın..."

"Ama bir kralın parmağından bile daha güçlüyüm," dedi yılan.

Küçük prens gülümsedi.

"Sen komik bir hayvansın. Parmağın kadar kalınlığın..."

"Pek güçlü değilsin. Ayakların bile yok. Yürüyemiyorsun."

"Seni gemilerin götürebileceğinden daha uzaklara götürebilirim istersen," dedi yılan.

Küçük prensin ayak bileğine sarıldı, altın bir bilezik gibi.

"Kime dokunursam, onu geldiği dünyaya geri gönderirim," dedi yine. "Ama sen masum ve içten bir çocuksun. Bir yıldızdan geliyorsun..."

Küçük prens bir şey söylemedi.

"Senin için üzülüyorum. Bu granitten yapılmış Dünya'da ne kadar güçsüzsün," dedi yılan. "Sana yardım edebilirim. Eğer bir gün kendi gezegenini çok özlersen, ben..."

"Oo, seni anlıyorum," dedi küçük prens. "Ama niçin hep bilmece gibi konuşuyorsun?"

"Hepsini çözerim ben," dedi yılan.

İkisi de sustular sonra.

XVIII

Küçük prens çölü geçerken yalnızca tek bir çiçeğe rastladı. Üç taç yapraklı önemsiz bir çiçektir bu.

"Günaydın," dedi küçük prens.

"Günaydın," dedi çiçek.

Küçük prens, "İnsanlar nerede?" diye nazikçe sordu.

Çiçek bir kez bir kervanın geçtiğini görmüştü.

"İnsanlar mı?" dedi. "Sanırım onlardan altı ya da yedi tane var. Birkaç yıl önce görmüştüm. Ama nerede olduklarını kimse bilemez. Rüzgâr sürüklüyor onları. Kökleri yok, bu yüzden de yaşam onlar için güç."

"Hoşça kal," dedi küçük prens.

"Hoşça kal," dedi çiçek.

XIX

Daha sonra küçük prens yüksek bir dağa tırmandı. Kendi volkanlarından başka dağ görmemişti; onlar da yalnızca dizlerine kadar geliyordu. Sönmüş olan volkanını tabure olarak kullanıyordu. Kendi kendine, "Bu kadar yüksek bir dağın tepesinden herhalde bütün gezegeni, bütün insanları görürüm..." dedi.

Ama uçları iğne gibi sipsivri kayalardan başka bir şey göremedi. "Günaydın," dedi nazikçe.

"Günaydın... Günaydın... Günaydın..." dedi yankı.

"Kimsin?" dedi küçük prens.

"Kimsin... Kimsin... Kimsin?..." dedi yankı.

"Arkadaşım olur musunuz? Yalnızım..." dedi küçük prens.

"Yalnızım... Yalnızım... Yalnızım..." dedi yankı.

"Ne tuhaf bir gezegen!" diye düşündü küçük prens. "Kupkuru ve sipsivri; ürkütücü ve sert. İnsanlarında da hayal gücü yok. Ne söylerseniz aynısını yineliyorlar. Benim gezegenimde bir çiçeğim vardı. Önce o söze başladılar..."

"Ne tuhaf bir gezegen. Kopkuru ve sığsıvı, ürktücü ve sert."

XX

Küçük prens kumların, kayaların ve karların içinden yaptığı uzun yolculuğun sonunda bir yola ulaştı. Bütün yollar insanların yaşadığı yerlere giderdi.

"Günaydın," dedi küçük prens.

Açmış güllerle dolu bir bahçenin önündeydi. "Günaydın," dedi güller.

Küçük prens onlara baktı uzun uzun; kendi çiçeğine benziyorlardı.

"Kimsiniz?" diye sordu şaşkınlıkla.

"Biz gülleriz," dedi güller.

Birden küçük prensin içi üzüntüyle doldu. Çiçeği ona evrende başka bir eşi benzeri bulunmadığını söylemişti. Oysa işte burada, tek bir bahçede beş bin tane birden vardı!

"Görseydi ne çok üzülürdü," dedi kendi kendine.

"Hemen öksürmeye başlar, alay edilmesin diye ölüyormuş gibi yapardı. Ve benim de onu yaşama döndürmek için çırpınmamı beklerdi. Eğer öyle yapmazsam gerçekten ölmeye bırakırdı kendini..."

Küçük prens düşüncelere dalmıştı:

"Eşi benzeri bulunmayan bir çiçeğe sahip olduğum için çok zengin olduğumu düşünüyordum. Yalnızca sıradan bir gülmüş. Sıradan bir gül ve dizime kadar gelen uç volkan. Birisi belki de artık

tümden söndü... Hiç de büyük bir prens değilim ben...
Küçük prens çimenlere uzandı ve ağladı.

XXI

İşte tilki o zaman ortaya çıktı.

"Günaydın," dedi küçük prens.

"Günaydın," dedi küçük prens nazikçe, ama kimseyi görememişti.

"Burdayım," dedi tilki. "Elma ağacının altında."

"Kimsiniz" dedi küçük prens. Sonra da, "Çok güzel görünüyorsunuz," diye ekledi.

"Tilkiyim ben," dedi tilki.

"Benimle oynar mısınız?" dedi küçük prens. "Çok mutsuzum."

"Hayır," dedi tilki. "Oynayamam; evcil değilim ben."

"Öyle mi? Bağışla beni," dedi küçük prens. Ama bir süre düşündükten sonra, "Evcil ne demek?" diye sordu.

"Sen buralı değilsin," dedi tilki. "Ne arıyorsun buralarda?"

"İnsanları arıyorum," dedi küçük prens. "Evcil ne demek?"

"İnsanları mı arıyorsun? Silahları var ve avlıyorlar. Çok can sıkıcı. Ayrıca tavuk yetiştiriyorlar. Tek konuları bunlar. Tavuk mu arıyorsun?"

"Hayır," dedi küçük prens. "Arkadaş arıyorum. Evcil ne demek?"

"Genellikle ihmal edilen bir iş," dedi tilki. "Bağlar kurmak anlamına geliyor."

"Bağlar kurmak mı?"

Tilki, "Yani," dedi, "örneğin sen benim için hâlâ yüz bin öteki çocuk gibi herhangi bir çocuksun. Benim için gerekli de değilsin. Senin için de aynı şey. Ben de senin için yüz bin öteki tilkiden hiç farkı olmayan herhangi bir tilkiyim. Ama beni evcilleştirirsen, birbirimiz için gerekli oluruz o zaman. Benim için sen dünyadaki herkesten farklı birisi olursun. Ben de senin için eşsiz benzersiz olurum..."

Küçük prens, "Anlıyorum galiba," dedi. "Bir çiçek var... Galiba o beni evcilleştirdi..."

"Olabilir," dedi tilki, "dünyada böyle şeyler hep olur."

"Ama hayır, o Dünya'da değil," dedi küçük prens. Tilki şaşırmişti. Merakla,

"Başka bir gezegende mi?" diye sordu. "Evet."

"Orada avcılar var mı?" "Yok."

"Aman ne hoş! Peki tavuklar?" "Hayır, tavuklar da yok."

"Hiçbir şey mükemmel olamıyor," diyerek içini çekti tilki.

Birden aklına bir fikir geldi.

"Benim yaşamım çok tekdüze," diye anlatmaya başladı. "Ben tavuk avlıyorum, insanlar da beni. Bütün tavuklar birbirine benziyor, bütün insanlar da... Bu yüzden çok sıkılıyorum. Ama beni

evcilleştirirsen yaşamıma güneş doğmuş gibi olacak. Duyduğum bir ayak sesinin ötekilerden farklı olduğunu bileceğim. Öteki ayak sesleri beni köşe bucak kaçırırken, seninkiler tıpkı bir müzik sesi gibi beni çağırarak, sığınağımdan çıkaracak. Hem bak, şu buğday tarlalarını görüyor musun? Ben ekmek yemem. Buğday benim hiçbir işime yaramaz Buğday tarlalarının da hiçbir anlamı yoktur benim için. Bu da çok üzücü. Ama senin saçların altın sarısı. Beni evcilleştirdiğini bir düşün! Buğday da altın sarısı. Buğday bana hep seni hatırlatacak. Ve ben buğday tarlalarında esen rüzgârın sesini de seveceğim..."

Tilki uzun bir süre küçük prensle baktı. Sonra da, "Lütfen... Evcilleştir beni!" dedi.

"Çok isterim," dedi küçük prens, "ama burada çok kalamayacağım. Bulmam gereken yeni dostlar ve anlamam gereken çok şey var."

"İnsan ancak evcilleştirirse anlar," dedi tilki. "İnsanların artık anlamaya zamanları yok. Dükkânlardan her istediklerini satın alıyorlar. Ama dostluk satılan bir dükkân olmadığı için dostları yok artık. Eğer dost istiyorsan beni evcilleştir."

"Seni evcilleştirmek için ne yapmalıyım?" diye sordu küçük prens.

"Çok sabırlı olmalısın," dedi tilki. "Önce karşıma, şöyle uzağa çimenlerin üstüne oturacaksın. Gözümün ucuyla sana bakacağım, ama bir şey söylemeyeceksin. Sözler yanlış anlamaların kaynağıdır. Her gün biraz daha yakınıma oturacaksın..."

Ertesi gün küçük prens yine geldi.

"Aynı saatte gelmen daha iyi olur," dedi tilki. "Örneğin sen öğleden sonra dörtte geleceksen, ben saat üçte mutlu olmaya başlarım. Mutluluğum her dakika artar. Saat dörtte artık sevinçten ve meraktan deli gibi olurum. Ne kadar mutlu olduğumu görmüş olursun. Ama herhangi bir zamanda gelersen yüreğim saat kaçta senin için çarpacağını bilemez. İnsanın belli alışkanlıkları olmalı..."

"Alışkanlıklar mı?"

"Evet. Bunlar çoğunlukla ihmal edilir," dedi tilki.

"Alışkanlıklar bir günü öteki günlerden, bir saati öteki saatlerden farklı kılan şeylerdir. Örneğin benim avcılarımın bir alışkanlığı vardır. Her perşembe köyün kızlarıyla dansa giderler. Bu nedenle perşembeleri benim için güzel günlerdir. Üzüm bağlarına kadar sokulabilirim o günler. Ama avcılar dansa herhangi bir günün herhangi bir saatinde gidiyor olsalardı hiç tatilim olmazdı."

Böylece küçük prens tilkiyi evcilleştirdi. Ayrılma zamanı geldiğinde tilki, "Ağlayacağım," dedi.

"Benim bunda bir suçum yok," dedi küçük prens. "Seni üzmem istememiştim, ama evcilleştirilmeyi sen istedin..."

"Evet, orası öyle," dedi tilki.

"Ama ağlayacağını söylüyorsun."

"Evet, öyle," dedi tilki.

"O halde evcilleştirilmek senin için pek iyi olmadı!"

"Çok iyi oldu!" dedi tilki. "Buğdayların rengini düşün."

Sonra da, "Gidip güllere bak şimdi," diye ekledi. "Kendi gülünün eşi benzeri olmadığını göreceksin. Sonra da gel vedalaşalım. Sana armağan olarak bir sır vereceğim."

Küçük prens gidip güllere baktı.

"Siz benim gülüme benzemiyorsunuz," dedi. "Hatta hiçbir şeysiniz şu anda. Çünkü ne bir kimse sizi evcilleştirdi, ne de siz bir kimseyi. İlk gördüğüm zamanki tilkim gibisiniz. O zaman yüz bin başka tilkiden herhangi biriydi. Ama şimdi dostum oldu ve benim için eşi benzeri yok."

Güller çok utanmışlardı.

"Çok güzelsiniz, ama boşsunuz benim için," diye sürdürdü sözlerini küçük prens. "İnsan sizin için ölemez. Doğru, gelip geçen biri için benim çiçeğimin sizden hiçbir farkı yok. Ama o benim için yüzlerce sizden daha önemli; çünkü suladığım, cam bir fanusun altına koyduğum, önüne siperlik yerleştirdiğim çiçek o. Çünkü tırtılları ben onun için öldürdüm. (Birkaç tanesini bıraktık, sonradan kelebek oldular.) Çünkü yakındığı, ya da övündüğü, ya da hiçbir şey söylemediği zamanlarda

dinlediğim çiçeğim o benim. Çünkü o benim çiçeğim."

Tilkinin yanına döndü sonra.

"Hoşça kal," dedi.

"Hoşça kal," dedi tilki. "İşte sana bir sır, çok basit bir şey: İnsan yalnız yüreğiyle doğruyu görebilir.

Asıl görülmesi gerekeni gözler göremez."

"Asıl görülmesi gerekeni gözler göremez," diye yineledi küçük prens; unutmamalıydı bunu.

"Gülünü senin için önemli kılan, onun için harcamış olduğun zamandır."

"Onun için harcamış olduğum zaman..." diye yineledi küçük prens. Unutmamalıydı bunu.

"İnsanlar unuttular bunu," dedi tilki. "Ama sen unutmamalısın. Evcilleştirdiğimiz şeyden sorumlu oluruz. Sen gülünden sorumlusun..."

"Ben gülümden sorumluyum," diye yineledi küçük prens. Bunu da unutmamalıydı.

XXII

"Günaydın," dedi küçük prens.

"Günaydın," dedi demiryolu makasçısı.

"Burada ne yapıyorsunuz?" diye sordu küçük prens.

"Binlerce yolcunun gitmek istedikleri yöne gitmelerini sağlıyorum," dedi makasçı. "Trenlerin kimini sağa, kimini sola gönderiyorum."

Gök gürlemesini andıran bir sesle geçen ışıklı bir ekspres treni makasçının kulübesini sarstı.

"Ne kadar da hızlı gidiyorlar?" dedi küçük prens. "Neyin peşindeler?"

"Bunu o trenin makinisti bile bilemez," dedi makasçı.

Yine pırıl pırıl ışıklı bir ekspres, bu kez ters yöne hızla geçti.

"Bu kadar çabuk mu dönüyorlar?" diye sordu küçük prens.

"Yo yo, bu başka," dedi makasçı. "Bu bir tür değişim."

"Buldukları yerde mutlu değiller mi?" diye sordu küçük prens.

"Kimse bulunduğu yerde mutlu değildir," dedi makasçı.

Üçüncü bir trenin, gök gürültüsünü andıran bir sesle geldiğini duydular.

"Daha önce geçenleri mi kovalıyorlar?" diye sordu küçük prens yine.

"Hiç kimseyi kovalamıyorlar," dedi makasçı. "Uykudalar şimdi. Uykuda değillerse bile esniyorlardır.

Yalnızca çocuklar burunlarını cama dayamışlardır."

"Yalnızca çocuklar neyin peşinde olduklarını biliyorlar," dedi küçük prens. "Paçavradan bir bebekle saatlerce oynarlar ve o bebek çok önemli olur onlar için ve eğer birisi onu ellerinden almaya kalkarsa ağlarlar..."

"Şanslılar" dedi makasçı.

XXIII

"Günaydın," dedi küçük prens.

"Günaydın," dedi tüccar.

Susuzluk giderici haplar satan bir tüccardı bu. Haftada yalnızca bir hap yutuyordunuz ve hiç susamıyordunuz.

"Bunları neden satıyorsunuz?" diye sordu küçük prens.

"Çünkü çok zaman kazandırıyor," dedi tüccar. "Uzmanlar hesaplamışlar. Bu haplarla haftada elli üç dakika kazanılıyor."

"Peki ne yapacağım o elli üç dakikada?"

"Ne istersen..."

"Bana sorarsanız," dedi küçük prens, "dilediğimi yapacağım bir elli üç dakikam varsa, bir su kaynağına doğru gönlümce yürümeyi seçerim."

XXIV

Çölde kazaya uğradığımdan bu yana sekiz gün geçmişti. Tüccarın öyküsünün sonunu dinlerken son yudum suyum içiyordum.

"Evet," dedim küçük prens. "Anlattıkların çok hoş ama ben hâlâ uçağımı onaramadım; içecek bir şeyim de kalmadı. Doğrusu ben de gönlümce bir su kaynağına yürümeyi isterdim!"

"Dostum olan tilki..."

"Sevgili küçük adamım. Bu işle tilkinin bir ilgisi yok!"

"Neden?"

"Çünkü susuzluktan ölmek üzereyim de ondan..."

Söylediğimi anlayamıyordu. "Dost edinmiş olmak iyi bir şeydir," dedi yanıt olarak, "ölmek üzere olsa bile insan. Örneğin ben bir tilki ile dost olduğum için çok mutluyum..."

"Durumu anlayamıyor," diye düşündüm. "Hiç susamıyor, hiç acıkmıyor ki. Biraz güneş yetiyor ona..."

Ama dimdik bana bakarak düşündüklerimi yanıtladı:

"Ben de susadım. Haydi bir kuyu arayalım..."

Bezginlikle elimi salladım. Koskoca çölde rasgele kuyu aramak saçmaydı. Yine de yürümeye başladım.

Birkaç saat konuşmadan yürüdük. Gece oldu ve yıldızlar çıktı. Susuzluk biraz başımı döndürüyordu; rüyadaymışım gibi baktım yıldızlara. Birden küçük prensin son söylediği cınladı kafamın içinde.

"Demek sen de susadın?" dedim.

Sorumu yanıtlamadı, yalnızca, "Su yürek için de iyidir..." dedi.

Bir şey anlamamıştım, ama sustum. Onu sorguya çekmenin bir işe yaramayacağını biliyordum.

Yorulmuştu. Oturdu. Ben de yanına oturdum. Bir süre sessizlikten sonra yine konuştu:

"Buralardan görülmeyen bir çiçek sayesinde yıldızlar güzel."

"Evet, güzel," diye yanıtladım. Sonra da önümüzde uzanan, ay ışığının aydınlattığı kum tepelerine çevirdim başımı.

"Çöl güzel," diye ekledi küçük prens.

Doğruydü. Çölü her zaman severdim. İnsan çölde bir kum tepesine oturduğunda hiçbir şey görmez, hiçbir şey duymaz. Ama yine de o sessizliğin içinde bir şeyler soluk alıp veriyor, bir şeyler parlıyor gibidir...

"Çölü güzel yapan," dedi küçük prens, "bir yerlerde bir kuyuyu gizliyor olması..."

Şaşkınlıkla baktım. Kumlardan yayılan gizemli ışığın nedenini anlamıştım birden. Çocukken yaşadığımız eski evin altında bir hazinenin gömülü olduğunu söylemişlerdi bize. Doğrusu kimse tam olarak nerede olduğunu bilmiyordu, hatta belki kimse aramamıştı bile. Ama o evin büyüydü o. Evim yüreğimin derinliklerinde bir sır saklıyordu...

"Doğru," dedim küçük prens. "Ev, yıldızlar, çöl... Onları güzel yapan gözle görülmeyen bir şeyler!"

"Tilkimle aynı fikirde olmana sevindim," dedi küçük prens.

Küçük prens uykuya dalarken onu kucağıma alıp yine yola koyuldum. Çok etkilenmişim; duygularım karmakarışık olmuştu. Çok narin bir hazine taşıyor gibiydim. Hatta, sanki dünyada ondan daha narin bir şey yoktu. Ay ışığının aydınlattığı soluk alnına, yumulu gözlerine, rüzgârın uçuşturduğu saçına baktım ve şöyle söyledim kendi kendime:

"Şu anda gördüğüm yalnızca bir kabuk. Asıl önemli olan ise gözle görülmüyor..."

Dudakları belli belirsiz bir gülümsemeye aralanırken kendi kendime şunları söylüyordum:

"Küçük prensin beni en çok etkileyen yanı uykudayken bile çiçeğine, tüm varlığını bir lambanın ışığı gibi aydınlatan bir gülün hayaline olan bağlılığı..." Şimdi onu daha da narin hissediyordum. Onu korumak, sakınmak istiyordum; sanki hafif bir esintinin söndürüvcreceği bir küçücük alevdi...

Gün doğarken kuyuyu buldum.

"İnsanlar," dedi küçük prens, "neyin peşinde olduklarını bilmeden ekspres trenlere binip oradan oraya telaşla gidip geliyorlar..."

Ve ekledi:

"Boşuna bir uğraş..."

Bulduğumuz kuyu Büyük Sahra'nın kuyularına benzemiyordu. Sahra'nın kuyuları kumda bir deliktir yalnızca. Bu kuyu köy kuyusu gibiydi. Ama çevrede köy filân yoktu. Rüya görüyorum sandım...

"Çok garip," dedim küçük prens. "Çıkrık, kova, ip... Her şey kullanılmaya hazır."

Güldü, ipi yakalayıp çıkırığı döndürdü. Çıkrık rüzgarın uzun bir süre için unuttuğu eski bir yel değirmeni gibi inledi.

"Duyuyor musun?" dedi küçük prens. "Kuyuyu uyandırdık, şarkı söylüyor..."

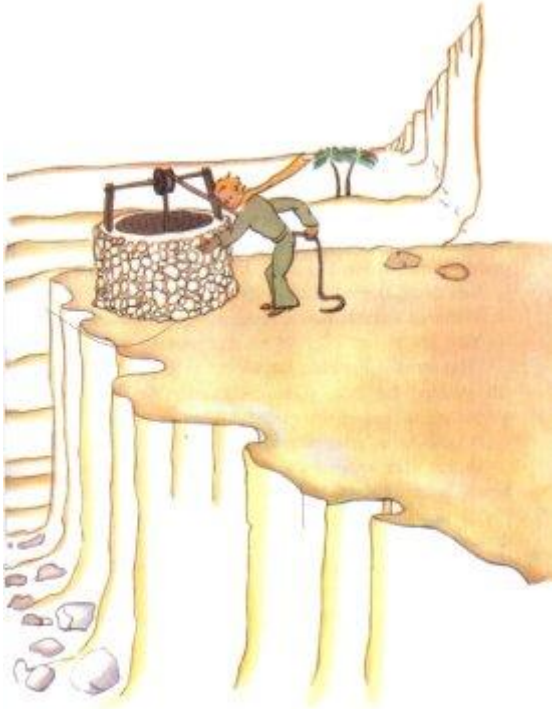
Kendini yormasına gönlüm razı gelmedi.

"Bana bırak," dedim. "Sana ağır gelir."

Kovayı çekip kuyunun kıyısına koydum. Yorgun, ama suyu çıkardığımdan dolayı da mutluydum. Çıkrığın sesi kulaklarımdaydı. Hâlâ çalkalanan suda güneşin ışığı oynaşyordu.

"İşte bu suya susadım," dedi küçük prens. "İçmek istiyorum, biraz verir misin bana?"

Ne istediğini anlamıştım. Kovayı dudaklarına eğdim. İçerken gözlerini kapamıştı. Tatlı bir şölendi bu. Sıradan bir susuzluk gidermek olmadığı kesindi. Yıldızların altındaki yolculuğun, çıkırığın sesinin ve kollarımdaki yorgunluğun da payı vardı bu tatlılıkta. Yüreğe iyi gelen bir yanı vardı, armağan gibi. Çocukluğumdaki Noel ağacı gibi, hep birlikte söylediğimiz yeni yıl şarkıları, gülen yüzlerin yumuşaklığı da aldığım armağanları böyle ısıtırdı.

Gözü, ipi yakalayıp çıkırığı döndürdü.

"Yaşadığın yerdeki insanlar," dedi küçük prens, "bir bahçede beş bin gül yetiştiriyorlar, ama asıl aradıklarını bulamıyorlar yine de."

"Bulamıyorlar," diye yanıtladım.

"Ve aradıklarını tek bir gülde, ya da birazcık suda bulabilirler."

"Doğru," dedim.

Küçük prens ekledi:

"Ama gözler kör. Yüreğiyle bakmalı insan..."

Suyu içtim. Ferah bir soluk aldım. Gün doğarken kum bal rengindedir. Ve bu bal rengi de beni mutlu

ediyordu. Öyleyse içimdeki bu keder nedendi?

"Sözünü tutmalısın," dedi küçük prens hafifçe, yanıma otururken.

"Ne sözü?"

"Canım, şu koyunum için ağızlık... Çiçeğimden sorumluyum, biliyorsun..."

Cebimden çizimlerimi çıkardım. Küçük prens yine hepsine baktı ve güldü.

"Baobapların... Lahanaya benziyorlar."

"Öyle mi?"

Ben de ne kadar övünüyordum baobaplarımla!

"Tilkinin kulakları da boynuz gibi; çok da uzun."

Yine güldü.

"Haksızlık ediyorsun küçük prens," dedim. "Ben fili yutmuş bir boa yılanının içerden ve dışardan görünümü dışında resim çizmeyi öğrenmedim ki."

"Çocuklar anlarlar bence," dedi küçük prens.

Bunun üzerine ağızlığın resmini çizdim. Ona verirken içim burkuldu.

"Benim bilmediğim bazı tasarıların var galiba," dedim.

Yanıt vermedi. Onun yerine, "Biliyor musun?" dedi. "Yarın gelişimin yıldönümü olacak."

Biraz sustuktan sonra ekledi:

"Şuraya inmiştim."

Birden kızardı.

Ve bir kez daha, nedenini bilmeden tuhaf bir üzüntüye kapıldım. Aklıma da bir soru takılmıştı: "Öyleyse en yakın yerleşim merkezinden bin kilometre uzakta sana ilk rastladığım o sabah, öyle yapayalnız dolaşırken yolunu yitirmiş değildin. İniş yaptığın yere geliyordun?"

Küçük prens yine kızardı. Birazcık duraksayarak ekledim:

"Yıldönümü yüzünden belki de?"

Küçük prens yine kızardı. Sorularına yanıt vermiyordu, ama kızarmak biraz da evet demek anlamına gelmez mi?

"Korkarım ki..." diye söze başladım, ama beni susturdu:

"İşinin başına dönmelisin. Çalışmalısın. Seni burada bekleyeceğim. Yarın akşam yine gel..."

Rahatlamamıştım. Tilkiyi hatırladım. İnsan evcilleştirilmeyi kabul etti mi, biraz gözyaşını da göze almalı...

XXVI

Kuyunun yanında yıkık bir duvar kalıntısı vardı. Ertesi akşam işimi bırakıp geldiğimde küçük prensi duvarın üzerine oturmuş, ayaklarını sallarken gördüm. Bir yandan da, "Yanlış hatırlıyorsun. Burası değil," diyordu.

Birisi ona yanıt veriyor olmalıydı ki, yine, "Evet, evet! Bugün, ama burası değil," dedi.

Duvara doğru yürüdüm. Henüz kimseyi görememiştim. Ama küçük prens yine, "Aynen öyle," dedi.

"Kumda ayak izlerimin başladığı yeri göreceksin. İşte orada bekle beni, bu gece geleceğim."

Duvardan yirmi metre uzaktaydım. Hâlâ kimse gözüküyordu.

Bir süre sustuktan sonra küçük prens yine konuştu.

"Zehirin etkili mi? Bana fazla acı çektirmeyeceğine emin misin?"

Olduğum yerde kalakaldım. Yüreğim parça parçaydı, ama hâlâ bir şey anlamıyordum.

"Şimdi git," dedi küçük prens. "Duvardan inmek istiyorum."

O zaman duvarın dibine baktım. Bakar bakmaz da yerimden sıçradım. Önümde, küçük prensin tam karsısında insanı otuz saniyede öteki dünyaya yollayacak sarı yılanlardan biri duruyordu. Tabancamı çıkarmak üzere elimi cebime atarken bile geriye sıçramaktan kendimi alamadım. Ama çıkardığım ses üzerine, yılan hafif metalik bir ses çıkararak hiç acele etmeden suyu kesilen bir fiskeye gibi küçülüp kayaların arasında kayboldu gitti.

Tam zamanında duvara sıçrayıp küçük adamımı kollarıma aldım. Yüzü kar gibi beyazdı.

"Ne oluyor?" diye bağırdım. "Neden yılanla konuşuyorsun?"

"Şimdi git," dedi küçük prens. "Duvardan inmek istiyorum."

Hep boynunda duran altın sarısı atkısını gevşettim. Şakaklarını ıslattım ve biraz su verdim. Ona soru sormanın sırası değildi. Yüzüme çok ciddi baktı ve kollarını boynuma doladı. Yüreği vurulmuş, ölmek üzere olan bir küçük kuşun yüreği gibi çarpıyordu...

"Uçağının motorundaki arızayı bulmana sevindim," dedi. "Artık evine dönebileceksin."

"Bunu nerden biliyorsun?"

Ben de tam, hiç beklemediğim bir anda motoru tamir etmeyi başardığımı söylemeye geliyordum.

Sorumu yanıtlamadı, onun yerine ekledi:

"Bugün ben de evime dönüyorum..."

Sonra üzüntüyle, "Çok daha uzak... Çok daha zor..." dedi.

Olağandışı bir şeylerin olduğunun farkındaydım. Küçük bir çocukmuş; gibi kollarımda tutuyordum onu, ama bana öyle geliyordu ki hızla korkunç bir uçuşuma doğru gidiyordu ve onu kurtarmak için yapabileceğim hiçbir şey yoktu...

Bakışları çok uzaklarda bir yere bakıyormuş gibi donuklaşmıştı.

"Koyunum var artık. Kutusu ve ağızlığı da var..."

Acıyla gülümsedi.

Uzun süre bekledim. Yavaş yavaş canlandığını fark ediyordum.

"Küçük adamım," dedim. "Korkuyorsun sen..."

Korktuğu kesindi. Ama hafifçe güldü.

"Bu akşam daha çok korkacağım..."

Buz gibi hissettim kendimi yine, onarılmayacak, geri getirilemeyecek bir şeylerin sezgisiyle. Onun gülüşünü bir daha hiç duymayacak olmayı kaldıramayacağımı biliyordum. Benim için çölün ortasında bir tatlı su kaynağıydı o.

"Küçük adam," dedim. "Gülüşünü duymak istiyorum yine."

Ama o, "Bu gece, tam bir yıl olacak," dedi. "Yıldızım, bir yıl önce Dünya'ya indiğim yerde tam tepemde olacak bu gece..."

"Küçük adam," dedim. "Ne olur bunun yalnızca kötü bir düş olduğunu söyle bana; şu yılınla konuşmanın, buluşma yerinin ve yıldızın filan..."

Ama yakarışıma kulak asmadı. Onun yerine, "Asıl önemli olan, gözle görülmeyendir..." dedi.

"Evet, biliyorum..."

"Çiçekle olduğu gibi tıpkı. Bir yıldızda yaşayan bir çiçeği seviyorsanız, geceleyin yıldızlara bakmak hoştur. Bütün yıldızlar çiçek açmış gibidir..."

"Evet, biliyorum..."

"Su için de öyle. Çıkrık ve ip sayesinde vermiş olduğun su müzik gibi geldi bana. Hatırlıyor musun, ne hoştu."

"Evet, biliyorum..."

"Ve geceleri gökyüzüne bakarsın. Her şeyin çok küçük olduğu gezegenimin yerini gösteremem sana. Belki böylesi daha iyi. Yıldızım senin için herhangi bir yıldız olsun. Böylece gökyüzündeki bütün yıldızlara bakmayı seveceksin... Hepsi senin dostların olacak. Hem sana bir armağan vereceğim..."

Sonra yine güldü.

"Küçük prens, sevgili küçük prens, bu gülüşünü çok seviyorum!"

"İşte bu benim armağanım. Yalnızca bu suyu içtiğimiz zamanki gibi olacak."

"Ne söylemek istiyorsun?"

"Yıldızlar bütün insanların," diye yanıtladı. "Ama her insan için aynı değiller. Yolcular için, yıldızlar yol gösterici. Ötekiler için yalnızca gökyüzündeki pırıltılar. Bilim adamları için hepsi birer problem. İşadamları için zenginlik. Ama bütün yıldızlar sessiz. Sen... Yalnızca sen yıldızlara herkesten farklı sahip olacaksın..."

"Ne söylemek istiyorsun?"

"Yıldızlardan birinde ben yaşıyor olacağım. Ben gülüyor olacağım bir tanesinde. Ve geceleyin gökyüzüne baktığında bütün yıldızlar gülüyor gibi olacak... Yalnızca senin gülen yıldızların olacak!"
Sonra yine güldü.

"Ve üzüntün hafiflediğinde (zaman bütün acıları hafifletir) beni tanımış olmak hep seni mutlu edecek, dostum olarak kalacaksın. Benimle gülmek isteyeceksin. Bunun için de arada bir pencereni açacaksın... Dostların gökyüzüne bakıp bakıp güldüğünü görünce çok şaşıracaklar! Onlara 'Yıldızlar hep güldürür beni!' diyeceksin. Deli olduğunu düşünecekler. Sana nasıl bir oyun oynadığımı görüyorsun..."

Sonra yine güldü.

"Sanki sana yıldızlar yerine gülmesini bilen bir sürü küçük çan vermişim gibi olacak..."

Ve yine güldü. Sonra birden yüzü ciddileşti.

"Bu gece... Biliyorsun... Gelme."

"Seni bırakmayacağım," dedim.

"Acı çekiyormuş gibi bakacağım. Biraz da ölüyormuşum gibi... Evet, öyle. Bunu görmeye gelme. Görmeye değmez."

"Seni bırakmayacağım."

Ama o endişeliydi.

"Dinle beni. Biraz da o yılan yüzünden... Yani seni sokmasını istemem. Yılanlar kötü niyetli yaratıklardır. Bu da seni yalnızca zevk için sokabilir..."

"Seni bırakmayacağım."

Ama bir düşünce onu rahatlatmıştı.

"İkinci kez sokmaya zehirleri kalmıyor ki."

O gece yola çıktığını görmedim. Hiç ses çıkarmadan kalkıp gitmişti. Ona yetiştiğimde çabuk ve kararlı adımlarla yürüyordu. Beni görünce, "Demek geldin," dedi yalnızca.

Elimden tuttu. Endişeliydi hâlâ.

"Gelmemeliydin. Acı çekeceksin. Ölmüşüm gibi olacak, ama ölmeyeceğim..."

Bir şey söylemedim.

"Anlamalısın. Çok uzak. Bu gövdeyi oraya taşıyamam. Çok ağır."

Bir şey söylemedim.

"Atılmış, eski bir deniz kabuğu gibi olacak. Bunda üzülecek bir şey yok..."

Bir şey söylemedim.

Cesareti kırılmıştı. Son bir çaba daha gösterdi.

"Biliyor musun, çok hoş olacak. Ben de yıldızlara bakacağım. Bütün yıldızlar çığırığı paslanmış

kuyular gibi olacak. Bütün yıldızlardan içmem için tatlı sular akacak..."

Bir şey söylemedim.

"Harika olacak! Senin tam beş yüz milyon küçük çanın olacak, benim de beş yüz milyon su kaynağım..."

Artık susmuştu, ağlıyordu çünkü...

"İşte burası. Bırak, yalnız gideyim." Ve oturdu. Korkuyordu. Sonra yine, "Biliyor musun," dedi. "Çiçeğim... Ondan ben sorumluyum. Ve o çok güçsüz! Çok saf! Kendini savunmak için dört işe yaramaz diken var..."

Ben de oturdum. Ayakta duracak halim kalmamıştı.

"İşte hepsi bu..."

Biraz daha durakladı, sonra ayağa kalktı. Bir adım attı. Ben kımıldayamadım.

Ayak bileğinin dibindeki sarı bir parıltıdan başka hiçbir şey görülmedi. Bir an hareketsiz kaldı. Çığlık atmadı. Bir ağaç gibi yavaşça devrildi. Kuma düştüğü için hiç ses çıkmamıştı.

Bir ağaç gibi yavaşça devrildi.

Ve altı yıl geçip gitti bile. Bu öyküyü kimseye anlatmadım. Döndüğümde beni karşılayan dostlarım beni hayatta gördüklerinden dolayı mutluydular. Ben üzgündüm, ama onlara, "Yorgunum," dedim.

Üzüntüm biraz hafifledi artık. Yani tümüyle geçmedi. Ama onun gezegenine döndüğünü biliyorum, çünkü gün doğduğunda gövdesini bulamadım. Öyle, çok ağır değildi ki... Ve geceleri yıldızları dinlemeyi çok seviyorum. Sanki beş yüz milyon çan gibiler.

Yalnız hâlâ aklıma takılan bir şey var. Koyunu için ağızlık çizdiğimde ağızlığı bağlayacak kayışları çizmeyi unutmuşum. Ağızlığı koyunun ağızına asla bağlayamayacak. Bu yüzden orada neler olduğunu çok merak ediyorum. Belki de koyun çiçeği yedi...

Bazen kendi kendime, "Tabii ki, hayır," diyorum. "Küçük prens her gece çiçeğinin üzerine cam fanusu kapatıyor, gündüzleri de koyununa göz kulak oluyordur..." O zaman mutlu oluyorum. Yıldızların gülüşleri çok hoş geliyor.

Ama bazen de diyorum ki:

"Herhangi bir gün dalgınlığına gelse, yeter! Bir akşam fanusu kapatmayı unutsa, ya da koyun bir gece sessizce kalksa ve..." İşte o zaman küçük çanlar gözyaşlarına dönüşüyorlar...

İşte bu büyük bir sır. Küçük prensi benim kadar seven sizler için de, benim için de hiç bilmediğimiz bir yerlerde, hiç göremediğimiz, bir koyunun bir gülü yediği ya da yemediği (acaba hangisi?) öyle çok şeyi değiştirir ki...

Gökyüzüne bakın. Kendi kendinize sorun: Yedi mi? Yemedi mi? Ne kadar çok şeyin değiştiğini göreceksiniz...

Hiçbir büyük bunun ne kadar önemli bir sorun olduğunu anlayamaz!

Bu, benim için dünyadaki en güzel ve en hüzün dolu görüntü. Bir önceki sayfadakinin aynısı, ama unutmanızı istemediğim için bir daha çizdim. Küçük prensin Dünya'da belirdiği ve sonra da yok olduğu yer burası.

Çok dikkatli bakın ki, eğer bir gün Afrika'daki çöle yolunuz düşerse tanıyabilirsiniz. Bu noktaya geldiğinizde lütfen acele etmeyin. Yıldızın tam altında biraz durun. Ve eğer gülen, altın saçlı, sorularınıza yanıt vermeyen küçük bir adamla karşılaşırsanız, onun kim olduğunu biliyorsunuz. Eğer böyle bir şey olursa, ne olur beni de rahatlatın; döndüğünü haber verin bana.

